

ДО 70-РІЧЧЯ ЖУРНАЛУ “АРХІВИ УКРАЇНИ”

УДК 930.25:050](477)

М. В. БАНДУРА*

НАДІЙНИЙ СУПУТНИК АРХІВІСТІВ ТА ІСТОРИКІВ

Стаття присвячена 70-річному ювілею науково-практичного журналу “Архіви України”. На підставі огляду публікацій на його сторінках засвідчено значущість наукового видання для архівної галузі України. Проаналізовано проблематику видання, його зміст, основну автуру, визначено специфіку, особливості та основні тенденції публікаторської діяльності.

Ключові слова: журнал; “Архіви України”; ювілей; архівознавство; архівна справа.

У листопаді 2017 р. виповнилося 70 років від часу заснування офіційного друкованого органу українських архівістів – науково-практичного журналу “Архіви України” (далі – “АУ”), який з 1947 р. був і дотепер залишається провідним періодичним виданням архівної галузі України.

Незмінним видавцем часопису є головний орган управління архівною справою в Україні (нині – Державна архівна служба України), а сам журнал має чітке архівознавче спрямування. На його сторінках знаходять відображення всі основні напрями діяльності архівної галузі: публікуються статті з питань законодавчої та нормативно-правової бази діяльності архівів, дописи про архівну науку та освіту, історію архівної справи в Україні, архівну україніку, огляди архівних джерел, що мають значний історичний і суспільний інтерес, проблемні статті з теоретичних і практичних питань документознавства та діловодства, розвідки з історії України, що ґрунтуються на архівних джерелах. Загалом упродовж 1947–2017 рр. вийшли з друку 310 чисел журналу.

70-річчя – це дійсно поважна дата, варта окремої уваги в історії часопису. Слід зазначити, що й попередні ювілейні дати не залишалися осторонь уваги архівної спільноти. Так, зокрема, з нагоди 20-річчя з дня виходу в світ першого номера “АУ”, 25 лютого 1967 р. відбулося

* *Бандура Марина Вікторівна* – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу архівознавства Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства.

розширене засідання колегії Архівного управління при Раді Міністрів УРСР та редколегії бюлетеня, на якому вперше було узагальнено досвід 20-ти річної роботи друкованого органу та висловлено подяку колективові редакції і численним кореспондентам, а також усім, кому довелося розпочинати роботу в часописі. Виходу у світ 200-го номера “АУ” у 1987 р. було присвячено спільне засідання наукової ради Головархіву України та редакційної колегії “АУ”, на якому висвітлено історію створення журналу, проаналізовано його тематику за 40 років існування та визначено завдання щодо подальшого поліпшення роботи редакції¹.

До 55-річчя журналу “АУ” набутим досвідом, що став пізніше у нагоді наступним редакційним колегіям журналу, поділилися колишні його головні редактори О. Мітюков (1970–1988 рр.) та Р. Пиріг (1998–2002 рр.)², коли “за змістом і тематикою “АУ” почали наближатися до стандартів наукового журналу, позбавляючись традиційних рис галузевого інформаційного бюлетеня”³. До 65-річчя “АУ” у № 2 за 2013 р. опубліковано бібліографічний покажчик змісту журналу за 2008–2012 рр., бібліографічні записи якого структуровано за тематично-хронологічним принципом⁴.

Загалом історія часопису досить багата на різні події, що незмінно перегукуються з важливими змінами у житті держави. “Науково-інформаційний бюлетень Архівного управління УРСР” (нині “АУ”) було започатковано згідно з наказом міністра внутрішніх справ Української РСР генерал-лейтенанта Т. Строкача від 14 травня 1946 р.⁵ з метою надання допомоги архівним органам України у виконанні поставлених перед ними завдань та обміну досвідом роботи державних архівів УРСР. Проект Постанови ЦК КП(б)У про видання “Науково-інформаційного бюлетеня” було прийнято в серпні 1945 р.⁶. Згідно з цим документом, Архівному управлінню НКВС УРСР дозволялося видання бюлетеня як публікаторсько-джерелознавчого журналу, а також встановлювалася його періодичність (4 номери на рік) – обсягом 10–12 друк. аркушів кожний. В основу нового видання пропонувалося покласти публікації та огляди документів з історії України, що сприяли розвитку історичної науки. До складу першої редакційної колегії науково-інформаційного бюлетеня увійшли видатні державні діячі УРСР Д. Мануїльський та М. Петровський, а також Ф. Еневич, В. Стрельський, Ф. Шевченко. Відділу пропаганди і агітації ЦК КП(б)У, Укрдержвидав та редакційній колегії журналу було доручено обґрунтувати до 1 вересня 1945 р. план, штатний розпис і кошторис видання. Друк видання покладався на Укрдержвидав.

Перше число галузевого часопису (де було викладено своєрідну програму діяльності нового часопису), підготовлене науковими працівниками Управління та Центрального історичного архіву УРСР, через

матеріальні труднощі повоєнного часу і брак кваліфікованих фахівців побачило світ лише в листопаді 1947 р. у Києві: його випустила друкарня Міністерства внутрішніх справ УРСР накладом 250 примірників. Провідними публікаціями мали стати “...основні накази й розпорядження МВС СРСР, УРСР, Архівного управління МВС УРСР з архівної справи, підсумки роботи архівних органів і завдання на окремі періоди, правила, методичні інструкції й статті з теорії та практики архівної справи, статті з археографії й про використання документної інформації, короткі рецензії й повідомлення з бібліографії, повідомлення про хід підготовки кадрів і роботу кафедри архівознавства при Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка, хроніка роботи архівних органів УРСР тощо”⁷. Часопис мав обсяг 50 сторінок, його зміст складався з 10 наукових статей, тематику яких визначав програмний вступ на перших сторінках. При цьому рубрики в бюлетені (окрім “Рецензії” та “Хроніки”) не виділялися.

Для забезпечення високоякісної підготовки і систематичного видання “Науково-інформаційного бюлетеня” 22 квітня 1948 р. було затверджено його першу редакційну колегію у такому складі: П. Павлюк (редактор), В. Шелудченко (заступник редактора), Я. Лановий (відповідальний секретар), А. Грінберг, Л. Отліванова, М. Варшавчик⁸.

Архівне управління МВС УРСР зверталось з проханням до всіх начальників архівних відділів, директорів центральних і обласних архівів та їх філій систематично надсилати матеріали до бюлетеня, а також свої зауваження й побажання щодо його змісту й періодичності виходу⁹. Наголошувалося, що до бюлетеня може писати статті кожен співробітник відділу і архіву з найрізноманітніших питань теорії і практики архівної справи, ділитися досвідом своєї роботи і роботи архіву, писати про те, як він підвищує свою кваліфікацію тощо. Авторами перших публікацій (поряд зі згаданими членами редколегії) стали В. Коновалова, О. Мацай, І. Бутич, а також співробітники кафедри архівознавства Київського державного університету¹⁰.

У перші роки “Науково-інформаційний бюлетень” виходив із невизначеною періодичністю: 1–2 рази на рік, з 1951 р. – тричі, а у 1958–1959 рр. – 4 рази на рік. З березня 1960 р. бюлетень став передплатним виданням, почав виходити 6 разів на рік обсягом 6 друк. аркушів кожне число. Тираж його був обмежений (загалом 250–300 прим.), а тому розсилався лише архівним установам¹¹. Варто зазначити, що впродовж 1949–1957 рр. бюлетень видавався російською, надалі – українською мовою.

Видання спочатку не мало сталих рубрик (“розділів”). Матеріали, що друкувалися, здебільшого містилися у таких рубриках: “Статті”, “Критика і бібліографія”, “Хроніка”. Деякі номери мали рубрики “Консультації”, “Запитання та відповіді”, “Архіви за кордоном”. У 1958 р.

з’явилися розділи “Обмін досвідом”, “Документи”, “Огляд літератури і джерел”. Проте, збільшення обсягу й урізноманітнення тематики бюлетеня не впливало на його призначення – він не поширювався за межі діяльності архівних установ.

Провідною тематикою видання спочатку було упорядкування архівних документів як наслідок важких повосенних часів і необхідності відновлення роботи архівів у повному обсязі. Після 1950 р., коли в основному було завершено післявоєнне приведення в належний стан архівних фондів, почали з’являтися статті про організацію роботи в міських, районних і відомчих архівах, а також публікації з історії установ. Збільшилася кількість дописів, у яких порушувалися актуальні питання використання документної інформації. Систематично публікувалися офіційні документи і хроніка.

Від 1957 р. у бюлетені запроваджено нові рубрики: “Статті та повідомлення”, “Обмін досвідом”, “Архіви за кордоном”. Це свідчило про те, що видання розширювало коло читачів, зростав його авторський колектив, підвищувався науковий рівень публікацій та інтерес до них як серед архівістів, так і серед наукової громадськості. Наступного року з’явилися інші нові рубрики: “Документи”, “Огляд літератури та джерел”, “Хроніка”, “Консультації”, “Запитання і відповіді”, чільне місце серед яких посідала рубрика “Обмін досвідом”. У цьому розділі містилась велика кількість матеріалів з основних питань роботи архівних установ: комплектування державних архівів, облік і фондування, експертиза цінності документів, створення науково-довідкового апарату в архівах, використання документної інформації та ін. Цікавими й інформативними є розділи “Документи” й “Огляд літератури і джерел”, що велися систематично. Рубрика “Архіви за кордоном” була нерегулярною.

У 1958 р. сталися кардинальні зміни у складі редакційної колегії “Науково-інформаційного бюлетеня Архівного управління УРСР”. Головним редактором став начальник науково-видавничого відділу Архівного управління при Раді Міністрів УРСР І. Бутич. Саме завдяки його наполегливій праці й енергії невдовзі журнал “АУ” перетворився з вузькоспеціалізованого архівно-інформаційного бюлетеня на цікавий й інформативний історико-джерелознавчий журнал, який, на думку, І. Гирича, у 1970-ті роки у цьому сенсі був кращим за авторитетний “Український історичний журнал”. Публікуватись в “АУ” І. Бутича вважав за честь кожен справжній науковець-джерелознавець¹².

Як головний редактор, І. Бутич критично оцінював змістовне наповнення часопису і неодноразово зазначав про недоліки, що мали місце в ньому. Він визначив заходи щодо перебудови роботи “Науково-інформаційного бюлетеня”: “на сторінках бюлетеня систематично висвітлювати стан і роботу міських, районних та відомчих архівів; публікувати статті, в яких узагальнюється досвід роботи з упорядку-

вання документів, комплектування, обліку та експертизи; у кожному номері вміщувати статті з історії архівної справи, історії установ, друкувати рецензії на збірники документів і матеріалів, критико-бібліографічні статті, що підбивають стан і розвиток археографічної та архівознавчої науки у радянських і зарубіжних архівах, адже наше завдання – перетворити бюлетень у бойовий орган архівних установ, в організатора обговорення і розв’язання найважливіших теоретичних і практичних питань архівної роботи”¹³. І. Бутич зазначав, що справитися з поставленими перед “Науково-інформаційним бюлетенем” завданнями можна, лише маючи активну підтримку з боку працівників архівних установ, враховуючи критичні зауваження і запити працівників державних і відомчих архівів, а також підтримуючи зв’язки з науковою громадськістю.

Коло питань, які висвітлювалися на сторінках бюлетеня, було все ще досить обмеженим. Тому 26 лютого 1960 р. Архівне управління МВС УРСР видало наказ “Про поліпшення видання “Науково-інформаційного бюлетеня”, в якому вказувалося на необхідність приділяти більше уваги публікуванню науково-методичних статей, висвітленню питань раціонального ведення поточного діловодства в установах, організації належних умов зберігання документів у відомчих архівах і т. ін.¹⁴ Поліпшився зміст і поліграфічне оформлення видання. Зростає наклад бюлетеня: з 1200 прим. у 1958–1959 рр. до 6300 прим. у 1960 р. та 16400 у 1966 р.

У зв’язку з передаванням у 1960 р. архівних установ республіки з системи МВС УРСР у підпорядкування Архівного управління при Раді Міністрів УРСР “Науково-інформаційний бюлетень” став його друкованим органом. Підпорядкування Архівного управління Раді Міністрів УРСР сприяло поліпшенню стану архівної справи в республіці, що позначилося й на його друкованому органі. Урізноманітнілася тематика публікацій, поступово зростає їх науково-теоретичний рівень. За постановою колегії Державного комітету Ради Міністрів УРСР з преси від 2 квітня 1964 р. він був перейменований у науково-інформаційний бюлетень “Архіви України”¹⁵ і, починаючи від № 3–4 за 1965 р., видавався вже під цією назвою. Слід зазначити, що цей крок став результатом неодноразового обговорення питання про перетворення “Науково-інформаційного бюлетеня” на журнал на засіданнях Наукової ради Архівного управління МВС УРСР¹⁶. Так, про це йшлося на засіданні, що відбулося 28 жовтня 1958 р.¹⁷ Таким чином, у 1958 р. головою Наукової ради С. Пількевичем було схвалено пропозицію про перетворення “Науково-інформаційного бюлетеня” в архівознавчий журнал та його регулярне видання, “зважаючи на те, що він почав виходити з 1946 р. і за своїм змістом і обсягом переріс межі бюлетеня”¹⁸.

Важливою віхою на шляху дальшого поліпшення діяльності “АУ” став критичний розгляд його роботи (за період з 1960 р. до 1965 р.) на засіданні колегії Архівного управління при Раді Міністрів УРСР у травні 1965 р. Відзначаючи здобутки бюлетеня, який набув значення корисного методичного посібника у повсякденній роботі працівників державних архівних установ і відомчих архівів, на засіданні колегії було вказано й на його недоліки. Зокрема, йшлося про недостатню увагу редколегії і редакції до підготовки теоретичних статей з провідних питань архівознавства; відсутність інформацій і узагальнюючих статей про досягнення архівістів тодішніх союзних республік, стан архівної справи за кордоном; слабкі зв’язки редколегії і редакції з працівниками районних, міських та відомчих архівів¹⁹.

Колегія постановила зобов’язати редколегію усунути виявлені недоліки в організації роботи науково-інформаційного бюлетеня “АУ”, зосередивши головну увагу на висвітленні найважливіших проблем архівознавства, забезпечити більш високий науково-теоретичний рівень матеріалів, які публікуються, більше виступати з критикою недоліків роботи архівних установ, удосконалювати роботу з авторами, особливо з авторами з областей і районів республіки; звернути увагу редколегії на ширше висвітлення на сторінках бюлетеня питань підготовки кадрів; запропонувати всім працівникам архівів України проявити більше активності й ініціативи у підготовці для бюлетеня найбільш важливих проблемних статей за профілем своєї роботи, з основних питань архівної справи, активніше допомагати редколегії бюлетеня у збиранні таких матеріалів через відомства, установи та організації; вважати за доцільне приділити більше уваги таким розділам бюлетеня, як “Документи” і “Повідомлення”, в яких подавати нові і цікаві документи, повідомлення з питань архівознавства, діловодства, спеціальних історичних дисциплін, а також із питань історії України; залучити вчених-істориків до обговорення на сторінках бюлетеня питань створення і удосконалення науково-довідкового апарату в архівах, комплектування державних архівів документами, експертизи їх цінності та ін. Тоді ж було ухвалено рішення про створення робочої групи редакції, яка функціонувала при науково-видавничому відділі Архівного управління УРСР²⁰.

Варто відмітити, що якщо до 1959 р. “Науково-інформаційний бюлетень” був суто вузьковідомчим виданням, виходив у міру наповнення редакційного портфеля матеріалами і розсилався лише архівним установам, то, починаючи з 1960 р., часопис також отримували співробітники науково-дослідних установ, викладачі вищих і середніх навчальних закладів, працівники бібліотек, музеїв. Чимало співробітників цих установ і закладів стали постійними дописувачами часопису, що сприяло підвищенню наукового рівня видання.

За матеріали, вміщені в “АУ”, автори отримували гонорар, встановлений відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 23 травня 1963 р. № 351.

На шпальтах “АУ” пріоритетне місце посідали статті, присвячені питанням архівознавства – історії окремих архівів, комплектуванню, експертизі, упорядкуванню та використанню документів у центральних та обласних державних архівах. Водночас друкувалася низка матеріалів про організацію роботи в міських, районних і відомчих архівах. Вони здебільшого містилися у розділі “Обмін досвідом”. У дискусійних статтях порушувалися питання удосконалення діловодства, відбирання документів на постійне зберігання та їх упорядкування. Матеріали про фондування, каталогізацію, встановлення дат у судових справах, комплектування, підготовку архівних путівників, довідників, документальних збірок, організацію довідкової роботи, реставрацію документів, опрацювання одиниць зберігання подавалися здебільшого у розділах “Консультації” та “Обмін досвідом”. З середини 1960-х років помітно збільшилася кількість матеріалів, що стосуються спеціальних історичних дисциплін – археографії, дипломатики, сфрагістики, геральдики, філігранології, метрології, історичної географії, емблематики та ін.

У 1960-х роках було запроваджено нову форму спілкування редколегії з читачами – щорічні конференції і наради читачів “Науково-інформаційного бюлетеня” Архівного управління УРСР, які проводилися працівниками архівних установ областей²¹. На нарадах і конференціях висловлювалося чимало слушних порад та критичних зауважень, спрямованих на те, щоб періодичне архівне видання було цінним посібником у роботі кожного працівника як центральних, так і відомчих архівів. Протоколи конференцій, які надсилалися до редакції, давали змогу ознайомитися з пропозиціями і критичними зауваженнями широкого кола читачів. На конференціях відмічалося, що бюлетень є не тільки цінним посібником для архівістів, а й помічником для вчителів, працівників культури і науки, співробітників державних установ, організацій і підприємств, які мають справу з діловодством. Цілком правильно вказувалося і на брак статей про організацію ведення поточного діловодства в установах, облік, комплектування, експертизу цінності документів і методичну роботу та про недостатнє співробітництво архівів із редакцією бюлетеня.

На початку 1970-х років розпочалася докорінна перебудова роботи редколегії науково-інформаційного бюлетеня “АУ”. Згідно з наказом начальника Архівного управління при Раді Міністрів УРСР від 15 квітня 1971 р.²² до її складу ввійшли: О. Мітюков (відповідальний редактор), І. Кравченко (заступник відповідального редактора), А. Батюк (відповідальний секретар), члени редакційної колегії: Н. Врадій, В. Ковалова, М. Крячок, В. Кузьменко, М. Місерман, П. Павлюк, З. Сен-

дик, В. Сидоренко, В. Стрельський, Є. Шаталіна. На питання, у чому полягали труднощі зі створенням редколегії журналу “АУ”, О. Мітюков відповідав: “цією справою повинні займатися архівісти, а не якісь “варяги” зі сторони”²³. За словами О. Мітюкова, журнал “АУ”, коли він ознайомився з ним уперше (О. Мітюков працював тоді у ЦК КПУ), мав дуже непрезентабельний вигляд, був “ухудшеною копією “Українського исторического журнала”, хоча пізніше став його “улюбленцем”. Насамперед, редколегія прагнула модернізувати журнал “АУ”, висвітлювати у ньому, в першу чергу, такі важливі питання для архівістів, як формування архівного фонду, організація зберігання і використання документної інформації.

Важливу роль відіграло створення в апараті Архівного управління при РМ УРСР постійної редакції бюлетеня зі штатом у кількості п’яти працівників. Фінансування редакції, як і всі інші витрати на видання бюлетеня, здійснювали за рахунок спеціальних позабюджетних коштів, що утворювалися від його реалізації з передплати. Кошторис витрат щороку затверджувався Міністерством фінансів УРСР.

“АУ” стали більш активно знайомити читачів зі станом розвитку архівної справи за кордоном. Такі рубрики як “Архівна справа в країнах соціалізму”, “По сторінках зарубіжних архівознавчих журналів”, “Архівна справа за рубежем”, “Міжнародні зв’язки архівних установ” були започатковані в журналі ще у 1970-х роках. У них публікувалися матеріали очільників Міжнародної ради архівів, керівників та провідних спеціалістів архівних служб Польщі, Франції, Чехословаччини, повідомлення про перебування в архівних установах України архівістів Англії, Болгарії, Нікарагуа, Франції, Чехословаччини, Югославії і т. д. Серед публікацій значне місце займають повідомлення про документальні джерела з історії України, виявлені в архівах Австрії, Італії, Польщі, Туреччини та ін. країн. Питання міжнародних зв’язків архівістів України знайшли своє відображення також у публікаціях про роботу міжнародних конгресів архівів, що відбулися у Бонні, Братиславі, Вашингтоні, Києві, Куала-Лумпурі, Лондоні, Люксембурзі, Москві, Найробі, Оттаві. Нині статті про архівну справу за кордоном містяться у розділі “Архівна справа за кордоном”. Це – публікації В. Адамушко, О. Бажан, Л. Білоусової, О. Волкотруб, Л. Левченко, Р. Мельника, В. Надольської, М. Палієнко, Ю. Прилепішевої, О. Ус, М. Шумейка та ін.²⁴

На початку 1970-х років за ініціативою О. Мітюкова у “АУ” було запроваджено нову рубрику – “Діловодство”²⁵, що було вкрай необхідно, оскільки питання діловодства безпосередньо пов’язані з питаннями архівної справи. Саме з 1970-х років почав практикуватися випуск спеціальних тематичних номерів часопису, присвячених пам’ятним датам, зокрема: 1500-річчю м. Києва, 60-річчю утворення СРСР та 40-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні

1941–1945 рр. тощо. Про те, що на сторінках “АУ” пульсувало повнокровне архівне життя, свідчила увага редколегії журналу до всього нового, що з’являлося в діяльності відомчих архівів та служб діловодства²⁶. Редколегія постійно дбала про актуальність і тематичну різноманітність публікацій на сторінках видання. Тривалий час на шпальтах журналу друкувалися статті та огляди з історії міст і сіл України. У 1980–1982 рр. існувала окрема рубрика “До 150-річчя Києва”, що презентувала джерела з історії столиці України. Ці роки стали для “АУ” новим етапом у діяльності, що характеризується популяризацією нових форм і методів роботи, публікацією матеріалів, у яких першочергова увага приділяється діловому аналізу реального стану архівної справи, критичній оцінці досягнутого рівня її розвитку задля того, щоб надалі зосередити зусилля на невирішених питаннях і проблемах.

Підвищенню рівня журналу сприяла публікація матеріалів із питань вдосконалення роботи з документами в міністерствах і відомствах, авторами яких були заступники міністрів, начальники відповідних управлінь. Видання систематично інформувало працівників архівних установ про заходи, які вживав Головархів України з питань керівництва розвитком архівної справи в Україні, про стан справ у центральних архівах, архівних відділах облвиконкомів, обласних, міських, районних, а також у відомчих архівах. Таким чином, “АУ” певною мірою виконували й управлінські функції. На сторінках часопису друкувалися найцінніші та необхідні у повсякденній роботі працівників архівних установ директивні, нормативні, методичні матеріали і розробки. За відсутності за тих часів низки вкрай потрібних у роботі архівістів нормативно-методичних документів, значна увага приділялася публікації в часописі матеріалів з обміну досвідом, на що націлював дописувачів головний редактор.

У цей період доробок “АУ” було високо оцінено на престижних форумах архівістів (VII Міжнародному конгресі архівів у Москві в 1972 р., XVI Міжнародній конференції “Круглого столу архівів”, що відбулася в 1975 р. у Києві, а також на нараді редакторів архівознавчих видань країн колишнього Варшавського договору, що відбулася у Москві в 1986 р.).

Таким чином, “АУ” вже тоді зарекомендували себе як одне із авторитетних періодичних архівознавчих видань не лише в СРСР, а й за кордоном, оскільки надруковані в журналі матеріали є важливим джерелом інформації про поточний стан розвитку архівної справи в Україні. “АУ” отримували спеціалісти архівної справи із 15 країн світу, у т. ч. Болгарії, Угорщини²⁷, Румунії²⁸, Німеччини²⁹, Польщі³⁰, Чехословаччини³¹, Югославії³², Австралії, Великобританії, Іспанії, Канади, США та ін. За регулярне надсилання журналу “АУ” велику вдячність висловлювали архівні відділи Варшави³³, Праги³⁴, Будапешта³⁵. Зокрема, архівістів

НДР, які регулярно отримували науково-інформаційний бюлетень в обмін на власний фаховий часопис “Archivmitteilungen”, цікавило багато статей, розміщених у журналі. Але, на жаль, вони були недоступні німецьким архівістам, оскільки існували проблеми з перекладами³⁶.

Діяльність часопису у 1970–1980-х роках отримала позитивну оцінку наукової громадськості. Про це свідчать, зокрема, публікації у журналах “Исторический архив”³⁷, “Вопросы архивоведения”³⁸, “Советские архивы”³⁹.

Підбиваючи підсумки діяльності періодичного архівознавчого видання “АУ” у 1970–1980-х роках, його головний редактор О. Мітюков (1970–1988 рр.) із повним правом стверджував, що видання відіграло важливу роль у мобілізації українських архівістів на вирішення важливих питань розвитку архівної справи, в організаторській та науково-методичній діяльності архівних установ⁴⁰. У ці роки часопис перетворився на настільну книгу кожного архівіста⁴¹. Свідчення цього – тираж журналу, який зріс із 200 до 13,5 тис. примірників і був найчисленнішим серед усіх архівознавчих видань у колишньому Радянському Союзі. Як зазначав у 2008 р. О. Мітюков в одному з інтерв’ю: “такого журналу, яким він був у 1970-ті роки, особливо ж – у 1980-ті, не стало, оскільки в наступні роки в цьому питанні був узятий неправильний курс з боку керівництва”⁴².

На думку багатьох фахівців, український архівний журнал був не гіршим за часопис “Советские архивы”, який готували до друку не 5–6 фахівців, а більш як 20. Журнал вчасно передавався до друку і виходив у світ, та й науковий рівень публікацій був доволі високим.

Як згадує один із ветеранів Держкомархіву України Г. Портнов⁴³, О. Мітюков приділяв дуже велику увагу журналу. Він серйозно зміцнив редколегію: до її складу були введені усі начальники відділів Головархіву УРСР і завдання було поставлено таким чином, що оцінка роботи відділу здійснювалася в обов’язковому порядку з урахуванням підготовки матеріалів до публікації в “АУ”. Редколегія не лише самостійно готувала матеріали, а й організовувала їх: проводила попередню апробацію та редагування. О. Мітюков був надзвичайно вимогливим керівником, що завжди по-батьківськи опікувався як самим журналом (він був його улюбленим “дітищем”), так і долею тих, хто готував його до друку, йому імпонував молодечий запал колективу редакції (його найстаршим представникам ледь виповнилося тридцять), що склався у 1980-ті роки⁴⁴. Номери журналів, що вийшли за керівництва О. Мітюкова, видані на помітно вищому науковому рівні, ніж ті, що публікувалися раніше. 80-ті роки ХХ ст. закарбувалися у пам’яті відповідального секретаря журналу Л. М. Васько як “період творення, напруженої і цікавої праці в колективі однодумців під керівництвом мудрої, порядної, інтелігентної людини”⁴⁵.

У кінці 1988 р. начальником Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР було призначено Б. Іваненка⁴⁶, який мав значний досвід журналістської і редакторської роботи. Від 1 січня 1989 р. редколегія журналу затверджувалася у такому складі: Б. Іваненко (головний редактор), В. Волковинський (заступник головного редактора), Л. Васько (відповідальний секретар) та ін.⁴⁷ Пізніше, 26 жовтня 1989 р. до складу редколегії було включено Р. Пирога⁴⁸.

Варто зазначити, що на початку 1990-х років журнал перебував у надзвичайно скрутному фінансовому становищі, фактично на грані закриття⁴⁹. Виходив він із великими перервами, оскільки дуже дорого обходилися папір, послуги поліграфії та зв'язку. Питання про критичне становище з виданням журналу на початку 1990-х років неодноразово розглядалося на засіданнях колегій Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України⁵⁰. Все ж редактор журналу наполягав: “Ми не повинні його втрачати!”. Про 2 варіанти вирішення питання розповів на засіданні колегії К. Новохатський. На його думку, потрібно створити самостійну редакцію журналу чи Бюро пропаганди архівних документів або ліквідувати журнал як самостійний підрозділ і створити підрозділ на базі державного архіву. Також пропонувалося переглянути обсяг журналу, скоротити його, що зменшить обсяг витрат паперу і коштів на поліграфічні роботи. Він наполягав на пошуку інших варіантів заради збереження журналу, його редакції.

На засіданні колегії Головархіву України 27 лютого 1992 р. відповідальний секретар журналу “АУ” Л. М. Васько звернулася до присутніх директорів держархівів із проханням надати матеріальну допомогу для виживання журналу, оскільки він опинився у скрутному становищі і справа може дійти до його закриття⁵¹. Шукаючи виходу із ситуації, що склалася, Б. Іваненко вважав за доцільне вжити таких заходів: Головному архівному управлінню як засновнику “АУ” затвердити Статут видання, що регулює відносини засновника, головного редактора і редакції, повноваження журналістського колективу; підписати договір між засновником (видавцем) і редакцією журналу, що визначає їхні виробничі, майнові та фінансові відносини; після затвердження і підписання названих документів, а також негайного введення їх у дію редакції розпочати додаткову видавничу діяльність, яка дозволить певною мірою відшкодувати збитки від видання “АУ”⁵². Згідно з Договором, підписаним редакцією журналу “АУ” та Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України⁵³, останній (Засновник) гарантує щорічну дотацію на видавничу діяльність журналу в сумі, що дорівнює витратам на підготовку і випуск трьох його номерів, а також забезпечує редакцію всім необхідним для нормальної творчої роботи – приміщенням, меблями, засобами зв'язку тощо, піклується про побут працівників редакції, вирішує соціальні питання. В свою чергу, редак-

ція журналу бере зобов'язання здійснювати підготовку і публікацію матеріалів, що забезпечують всебічне об'єктивне й високопрофесійне висвітлення проблем, які відповідають тематиці журналу, визначеній його програмою; безкоштовно публікує оголошення і рекламу Засновника; несе матеріальну відповідальність за надані в її користування засновником приміщення, оргтехніку тощо.

Вживаючи всіляких заходів, щоб не допустити припинення виходу журналу, співзасновниками і видавцями журналу з 1993 р. стали Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України та Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Певною мірою це допомогло у вирішенні питань випуску ряду чисел. Змінився і склад редакційної колегії. До неї увійшли: Б. Іваненко (головний редактор), Г. Боряк (заступник головного редактора), Л. Васько (заступник головного редактора), Л. Дубровіна, В. Замлинський, В. Лозицький, К. Новохатський, Г. Папакін, Р. Пиріг, П. Сохань, В. Шандра, Н. Яковенко. Як писав у зверненні до читачів головний редактор журналу Б. Іваненко, ці зміни відбулися “...не лише тому, що так легше буде долати і фінансову, і паперову скруту, а й головним чином тому, що діяльність наша тісно переплітається, що колективи наші давно і плідно співпрацюють в ім'я об'єктивного вивчення і висвітлення історії”⁵⁴.

У 1990-х роках на сторінках журналу з'явилися статті, автори яких намагалися під новим кутом зору розглянути замовчувані раніше аспекти історії нашої країни, послідовно зняти проблему “білих плям”. Тематичне оновлення “АУ” зумовило появу нових рубрик: “Доля українських архівів”, “Українці в світі”, “Україніка в архівах світу”, “З історії української державності”, “До портретів істориків минулого” та ін. У журналі опубліковано численні невідомі та маловідомі архівні документи, нариси з історії України, літератури та мистецтва, матеріали до біографічного словника діячів науки та культури України, низку статей, присвячених Т. Шевченку, М. Драгоманову, Лесі Українці, С. Подолинському, А. Кримському, М. Лисенку, О. Довженку, Б. Грінченку, Г. Нарбуту та ін.

Редакція докладала багато зусиль, щоб журнал був цікавий не лише спеціалістам архівної галузі, а й широкому колу читачів. На сторінках видання публікувалися архівні документи, передусім, недоступні раніше дослідникам. Серед них: невідомі документи про перші місяці Великої Вітчизняної війни, документи про діяльність Центральної Ради, історико-публіцистична розповідь про останні 10 років життя М. Грушевського, нарис про історію архівів України від найдавніших часів до початку ХХ ст., огляд джерел з історії Мошногогорського Вознесенського монастиря, фотографії втрачених архітектурних пам'яток м. Києва, документи до біографії історика Д. Дорошенка, невідома фотографія родини Булгакових, листи до редакції, короткі інформаційні повідом-

лення з життя архівних установ, документи про вшанування пам’яті Т. Шевченка на Північній Буковині (1900–1940 рр.), автобіографія М. Грушевського, листи В. Чередниченко до П. Тичини (з архіву поета), документи про українську еміграцію, що зберігаються у Держархіві Львівської області, документи ЦДІА УРСР у м. Києві про М. Драгоманова та ін. матеріали. “АУ” було надано право першими опублікувати спогади колишнього політв’язня М. Ніклуса про В. Стуса. У рубриці “До 500-річчя українського козацтва” вперше публікувалися документи про гетьмана П. Калнишевського, українсько-татарські зв’язки та ін. У 1996 р. до 130-річчя від дня народження М. Грушевського вийшло тематичне число журналу, присвячене архівній грушевськiанi. Тематика матеріалів часопису нерідко пов’язувалася із відзначенням знаменних дат в історії нашої держави. Зокрема, на його сторінках було видруковано документи до чергової річниці визволення України від нацистських загарбників, з нагоди 500-річчя Запорізької Січі, 150-річчя від дня народження М. Лисенка, 120-річчя від дня народження Б. Лепкого, 100-річчя з дня смерті О. Потебні, 150-річчя з дня смерті В. Пассека, 75-річчя Академії наук України, до Шевченківських ювілеїв, 100-річчя першої української трудової еміграції тощо. Опубліковано також серію матеріалів про голод в Україні 1921–1922, 1932–1933 рр., героїчні і трагічні сторінки Великої Вітчизняної війни.

Плани редколегії і редакції “АУ” на 1991 р.⁵⁵ зводилися до кардинальної зміни змісту і форм публікацій журналу, розширення діапазону порушуваних проблем, збільшення кількості матеріалів із теорії і практики архівної справи, консультацій з питань архівознавства і діловодства, розміщення на сторінках видання маловідомих і невідомих архівних документів, що висвітлюють “білі плями” вітчизняної історії, а також інформування читачів про пошуки і знахідки в архівах тощо. Редколегія і редакція “АУ” просили у читачів порад і пропозицій щодо розробки концепції журналу⁵⁶. Зокрема, пропонувалося дати відповіді на такі запитання: які актуальні проблеми, на думку читачів, необхідно порушити на сторінках журналу; яким матеріалам слід віддавати перевагу – статтям і повідомленням із питань архівознавства і джерелознавства, теорії і практиці архівної справи, з обміну досвідом роботи державних і відомчих архівів, діловодства, збіркам і оглядам архівних джерел, спогадам, пам’яткам вітчизняного джерелознавства, інформації про архівні знахідки тощо; які періоди історії України необхідно “підкріпити” архівними документами, у т. ч. шляхом їх публікації в “АУ”; які постаті минулого цікавлять найбільше, про кого з них хотіли б одержати додаткову інформацію зі сторінок видання; інші побажання редколегії і редакції журналу.

З метою оптимізації витрат, пов’язаних із виданням науково-практичного журналу “АУ”, згідно з постановою Кабінету Міністрів України

“Про авторську винагороду за видання, публічне виконання та інші види використання творів науки, літератури і мистецтва” від 25 травня 1992 р. № 267 та з урахуванням ставок авторської винагороди, встановлених постановою Ради Міністрів УРСР від 24 лютого 1989 р. № 61, встановлювалися ставки авторської винагороди на матеріали, видрукувані в журналі “АУ”⁵⁷. Встановлювалася оплата за переклади матеріалів із російської на українську мову, а також позаштатне технічне редагування кожного номера в сумі, що дорівнює половині місячного окладу спеціаліста редакційного персоналу II категорії редакції “АУ”. Редакції дозволялося змінювати суми виплат залежно від якості, оперативності виконання робіт, наявних грошових фондів тощо⁵⁸.

Одне з найважливіших питань, що широко обговорювалося на шпальтах журналу у 1990-х роках, – правовий статус архівів у незалежній державі. Велике значення у журналі надавалося оприлюдненню архівних документів. Найчастіше саме на шпальтах часопису вони вперше залучалися до широкого наукового обігу. “Публікація архівних документів”, “Пошуки і знахідки в архівах”, “На вічне зберігання” – завдяки цим рубрикам читачі мали можливість ознайомитися із змістом маловідомих широкому загалу архівних джерел. “Публікувати найбільш значущі документи, що відповідають на жагучі питання вітчизняної історії, розповідати про розтаємнені фонди вважаємо своїм важливішим обов’язком”⁵⁹, – цим керувалися працівники редакції журналу, на шпальтах якого виразно простежується превалювання джерелознавчого напрямку публікацій.

З призначенням на посаду начальника Головархіву України у 1998 р. д-ра іст. наук, проф. Р. Пирога помітно активізувалася діяльність редакційної колегії науково-практичного журналу “АУ”. Заступниками головного редактора стали Г. Боряк і Л. Васько. До складу редколегії також ввійшли: Л. Дубровіна, В. Лозицький, К. Новохатський, Г. Папакін, П. Сохань, В. Шандра, Н. Яковенко. Враховуючи неможливість продовження випуску науково-практичного журналу “АУ” на засадах, що існували раніше, а саме: як видання з правами юридичної особи, співзасновниками якого були Головархів України та Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; виходячи з необхідності повною мірою виконувати Положення про Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України, затверджене постановою КМ України від 20 жовтня 1995 р. № 853, де вказано, що Головархів України видає журнал “АУ”; відповідно до роз’яснення Мінфіну України про здійснення видання журналу в межах асигнувань, передбачених Головархіву України на поточний рік, відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків Головархіву України (Г. Папакін) підготував проект нового договору з Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського

НАН України щодо видання журналу, передбачивши в ньому конкретну відповідальність кожного із співзасновників за підготовку чергових номерів до друку, виготовлення оригінал-макету, друкування журналу “АУ” та дотримання графіку його виходу у світ⁶⁰.

Друкування тиражу журналу “АУ” здійснювалося у Центральній лабораторії мікрофільмування і реставрації документів ЦДА України на безоплатній основі з готового оригінал-макету на власному поліграфічному обладнанні, що здешевило випуск часопису. Р. Пиріг підтримав ініціативу директорів центральних державних архівів України щодо залучення працівників цих архівів до робіт із підготовки чергових номерів часопису. Починаючи з 1997 р., журнал розсилався безоплатно згідно з попередньо одержаними замовленнями, співзасновникам, установам системи Головархіву України, провідним науковим інституціям та видавцю згідно із розрахунком розсилки⁶¹.

До 2000 р. журнал виходив здебільшого не періодично, з різною кількістю номерів видання щороку і з чималим запізненням. Серед його матеріалів переважали урядові документи, пов’язані з функціонуванням галузі, публікації щодо місця й ролі архівів у державі, повідомлення з питань теорії і практики архівної справи, архівного будівництва, міжнародних зв’язків українських архівістів та ін. Поряд із традиційною рубрикою “Публікації архівних документів”, де публікувалися невідомі й маловідомі джерела з фондів державних архівів, увазі читачів журналу було запропоновано й інші, де час від часу з’являлися матеріали того ж жанру – “На вічне зберігання”, “Пошуки і знахідки в архівах”, “Документ без коментаря”. Подеколи, у зв’язку із відзначенням знаменних дат в історії українського народу і нашої держави, видавці вважали за потрібне розміщувати добірки архівних документів у спеціальних рубриках. Вони присвячувалися, наприклад, 500-річчю українського козацтва, 100-річчю першої української трудової еміграції та ін. На розвиток традицій 1970-х років було підготовлено і видано тематичний номер АУ, присвячений М. Грушевському⁶².

Кількість рубрик, порівняно з попередніми десятиріччями, загалом збільшилася, розширилася тематика видання, хоч не обійшлося без певних втрат. Так, наприкінці 1990-х років у зв’язку з проблемами якісного друку зникла ілюстративна рубрика “З фондів ЦДКФФА України”, яка завжди прикрашала видання і була її своєрідною “родзинкою”.

Від 2000 р. було ліквідовано відставання у виході в світ журналу “АУ”, що зафіксовано рішенням колегії ДКАУ⁶³ та змінено його профіль у зв’язку із започаткуванням виходу “Вісника Державного комітету архівів України”. Відповідаючи загалом своєму статусові – науково-практичного журналу, він, між тим, набув інших ознак. Зросла кількість проблемних статей, матеріалів дискусійного характеру, приділялося значно більше уваги інформативності видання, чого вдалося

домогтися, зокрема, шляхом вміщення оглядових публікацій (по фондах, у т. ч. родових та родинних, колекціях тощо), запровадження постійної підрубрики під назвою “Зарубіжні архівні часописи публікують”, статей про діяльність таких своєрідних складових системи архівних установ України, як інститути рукопису та архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, а також низки зарубіжних архівних установ, про заходи, здійснювані в рамках діяльності Міжнародної ради архівів тощо. Слід відзначити, що змінювався не лише зміст, а й зовнішній вигляд журналу. Так, кольорова обкладинка прикрасила видання від № 1/3 за 2003 р., а перші кольорові фото з’явилися у № 5/6 за 2005 р., коли були опубліковані матеріали до Каталогу виставки документів НАФ “Автограф української історії IX–XXI ст.”. Регулярно кольорові фото стали публікувати від № 1/2 за 2009 р.

Наприкінці 2000 р. зі створенням веб-сайту Державного комітету архівів України⁶⁴ передбачалася публікація електронних версій періодичних видань ДКАУ та УНДІАСД, систематичне (щоквартальне) оновлення даних на базі публікацій часопису “АУ”. Відповідно до структури офіційного веб-сайту ДКАУ, з метою дотримання періодичності виходу у світ науково-практичного журналу, було розміщено зміст поточних чисел журналу “АУ”, а також ретроспективні покажчики його змісту (з 1947 р.)⁶⁵. З 2010 р. редколегія започаткувала відзначення “авторів року” журналу, нагороджуючи їх почесним дипломом.

Відбувалося міжнародне розповсюдження журналу у рамках обміну науково-методичною літературою. Так, зокрема, у грудні 2000 р., перебуваючи у відрядженні в Російській Федерації, Р. Пиріг передав останні номери “АУ”⁶⁶. Тематична рубрикація в цей період дещо скоротилася й стала більш стрункою, побільшало статей з теорії архівної справи та документознавства, дискусійних матеріалів, бібліографії. Частіше стали виступати зарубіжні архівознавці – з Білорусі, Польщі, Росії, США. Посилився розділ критики. Важливо, що став друкуватися зміст публікацій зарубіжних архівних часописів, а зміст самого журналу став подаватися й англійською мовою.

Згідно з розподілом обов’язків у керівництві Держкомархіву України, серед обов’язків його голови, крім власне організації роботи ДКАУ, його колегії та наукової ради, було забезпечення повноцінної діяльності редколегії журналу “АУ”⁶⁷. Підготовкою до видання науково-практичного журналу “АУ” займався відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків ДКАУ⁶⁸.

Із призначенням Головою ДКАУ д-ра іст. наук, проф. Г. Боряка у 2002 р. відбулися деякі зміни у складі редколегії журналу. Головним редактором призначено Г. Боряка⁶⁹, тим самим було збережено традицію суміщення Головою ДКАУ й посади головного редактора “АУ”. До складу редколегії увійшли відомі вчені, досвідчені практики архів-

ної справи: Л. Васько (заступник головного редактора), Л. Дубровіна, В. Лозицький, К. Новохатський, Г. Папакін, П. Сохань, В. Смолій, Д. Табачник, В. Шандра, Н. Яковенко. Від 2002 р. журнал “АУ” розсилався структурним підрозділам ДКАУ, державним архівним установам України, бібліотекам України⁷⁰. Тираж становив 400 примірників⁷¹.

Відповідно до Положення про Державний комітет архівів України та за погодженням зі співзасновником науково-практичного журналу “АУ” – Інститутом української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України затверджувався новий склад редакційної колегії журналу “АУ” від 1 липня 2008 р.⁷² Головним редактором став д-р іст. наук, проф. О. А. Удод, членами редколегії – Л. Васько (заступник головного редактора), Г. Боряк, В. Лозицький, Н. Маковська, І. Матяш, О. Музичук, К. Новохатський, Г. Папакін, Р. Пиріг, М. Приतिकіна, С. Сельченкова, Л. Скрипка, В. Смолій, П. Сохань, Н. Топішко.

У рубриці “Зі спогадів керівників архівної служби України різних років” вміщені цікаві інтерв’ю з колишніми головними редакторами журналу “АУ”, а саме: О. Мітюковим (1988), Н. Киструською (1996–1998), Р. Пирогом (2000–2002)⁷³. Ці інтерв’ю є важливим джерелом з історії архівної преси України, які розкривають особливості функціонування часопису і не відображені у жодних архівних документах та інших джерелах.

З 2000-х років зросла кількість проблемних статей, матеріалів дискусійного характеру, значно більше уваги приділялося інформативності видання, чого вдалося домогтися, зокрема, шляхом вміщення оглядових публікацій (по фондах, колекціях і т. д.), запровадження постійної підрубрики під назвою “Зарубіжні архівні часописи публікують”, статей про діяльність українських та зарубіжних архівних установ, заходи, здійснювані в рамках Міжнародної ради архівів тощо.

Важливим напрямом діяльності журналу “АУ” є прагнення до активного висвітлення зарубіжного досвіду. Цьому сприяють публікації О. Бажан, О. Волкотруб, Л. Левченко, І. Матяш, Р. Мельника, В. Надольської, А. Осипюк, М. Палієнко, Г. Папакіна, О. Косенко, М. Кулініч та ін. Активними авторами журналу є зарубіжні вчені: П. Кеннеді Грімстед, М. Ларін, А. Лашук, Д. Мешков, Д. Наленч, М. Гері Петерсон, В. Стемпняк, І. Террі, М. Шумейко та ін. Завдяки таким публікаціям можна чіткіше окреслити зразки й моделі розв’язання поточних і стратегічних проблем з архівної теорії та практики, які використовуються за кордоном і слугують своєрідним орієнтиром для українських архівістів. Ці публікації охоплюють різноманітні аспекти діяльності архівних служб і архівів країн світу, зокрема держав Центральної та Східної Європи. Тематика, характер й наукова цінність цих публікацій є різною. Близько тридцяти публікацій в “АУ” стосуються архівної справи Польщі⁷⁴. За видовою ознакою вони поділяються на статті, пові-

домлення, огляди, археографічні публікації, дискусії, рецензії, хроніку. Найчисельнішу групу серед них складають огляди джерел та публікації документів з історії України, які зберігаються в польських архівах. Цінною є інформація щодо окремих аспектів організації архівної справи Польщі, зокрема відомості про архівні установи, історію комплектування їхніх фондів, організацію на рівні архіву, діяльність структурних підрозділів архівів тощо.

Після 2000 р. помітне місце на сторінках видання займають статті, що безпосередньо стосуються питань організації архівної справи в Польщі, діяльності місцевих архівів, участі польських архівістів у міжнародних організаціях⁷⁵. Інформацією про головні напрями міжнародного співробітництва Державної архівної служби України на сторінках журналу ділиться Ю. Прилепішева⁷⁶. Досліджено й розвиток міжнародної стандартизації у сфері архівної справи та керування документаційними процесами, здійснено аналіз проблем та запропоновано напрями гармонізації міжнародних стандартів в Україні у статті Г. Калінічевої, Р. Романовського⁷⁷.

“АУ” постійно інформують своїх читачів про найважливіші урядові документи, що стосуються функціонування архівної галузі, повідомляють про рішення колегії Укрдержархіву та визначення завдань на наступний рік, про планові з’їзди Спільки архівістів України, стан справ в установах архівної системи, висвітлюють проблеми, над розв’язанням яких працює Державна архівна служба України. Так, у рубриці “Офіційні матеріали” опубліковані: розпорядження Президента України, Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” від 13 грудня 2001 р. № 2888-III, Концепція та Проект Державної програми розвитку архівної справи в Україні на 2006–2010 роки, галузевий стандарт України “Документи з паперовими носіями. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги”. У рубриці “Актуальне інтерв’ю” (“Інтерв’ю з цікавим співрозмовником” з 2002 р.) на запитання редакції журналу “АУ” відповіли колишній Голова Державного комітету архівів України д-р іст. наук, проф. Р. Пиріг⁷⁸ та колишній начальник організаційно-аналітичного відділу, член колегії Держкомархіву України К. Новохатський⁷⁹. Свої міркування щодо проекту нової редакції Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” висловив К. Новохатський, який відзначив головну відмінність нової редакції Закону про НАФ – “повніше відповідає існуючим реаліям”⁸⁰. Акцентував увагу на тому, що нова редакція значно посилює компетенцію державних архівних установ у сфері діловодства. Держкомархів у цій сфері вносить пропозиції щодо формування державної політики, забезпечує її реалізацію, визначає перспективи розвитку, здійснює нормативно-правове регулювання, міжгалузеву координацію, міжнародне

співробітництво, організовує нормативно-правове, науково-методичне та інформаційне забезпечення служб діловодства, контролює їх діяльність. Тобто, має досить широкий спектр повноважень. Підкреслив, що принциповою новацією є наділення відповідними повноваженнями центральних і місцевих державних архівних установ. Варто відмітити, що К. Новохатський завжди переймався проблемами, що поставали перед архівною справою й багато про це писав⁸¹. Порушував він і актуальні проблеми архівного законодавства⁸².

Традицією в “АУ” є опублікування виступів голів Державної архівної служби України на щорічних колегіях.

Від жовтня 2014 р. до складу редакційної колегії журналу “АУ” входять Т. Баранова (головний редактор), Анджей Бернат (Республіка Польща), І. Бондарчук, В. Васильєв, Т. Ємельянова, І. Кісіль, Рамоюс Крауліс (Литовська Республіка), Н. Маковська, О. Музичук, К. Новохатський, Г. Папакін, В. Піскун, Р. Пиріг, Ю. Прилепішева, С. Сельченкова, Я. Федорук, Т. Чухліб, М. Щербак. У рубриці “Подія” № 1 за 2017 р. опубліковано матеріали про розширене засідання Колегії Державної архівної служби України, де було визначено, що головним вектором діяльності Укрдержархіву в 2017 р. має бути “подальша реформа архівної галузі в контексті євроінтеграційних процесів”⁸³. Було визначено й “План дій у сфері архівної справи, діловодства та страхового фонду документації”, що зосереджувався на п’яти пріоритетних напрямках: збереження та примноження НАФ як складової всесвітньої культурної спадщини для формування національної самосвідомості Українського народу; забезпечення формування НАФ документами з новітньої історії України; упровадження електронного документообігу та комплектування архівів електронними документами; підвищення якості та доступності послуг у галузі архівної справи відповідно до інтересів і потреб громадян; забезпечення реалізації державної політики у сфері створення та ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації.

Основними постійними рубриками, без яких неможливо уявити журнал “АУ” на сьогодні, є: “Статті та повідомлення”, “Подія”, “З історії архівів та архівних зібрань”, “Огляди джерел та документальні нариси”, “Публікація архівних документів”, “Інформація та рецензії”, “Архівна справа за кордоном”, “Особистості”, “Ювілеї”. Періодично з’являються й нові т. зв. спеціальні рубрики, наприклад “На допомогу молодим науковцям”, де працівниками Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (УНДІАСД) опубліковано “Правила оформлення посилань на архівні документи у Списку джерел, які наводять у дисертаційних дослідженнях та у прикінцевих, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо)”⁸⁴, Вимоги до підготовки довід-

кових архівно-археографічних видань⁸⁵, “До 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка”, “До 20-ї річниці незалежності України” (№ 4 за 2011 р.), “До 100-річчя початку Першої світової війни” (№ 4–5 за 2014), “Генеалогічні дослідження” (№ 5–6 2015 р.), “До 25-ї річниці незалежності України” (№ 3–4 за 2016 р.), “До 150-річчя від дня народження Михайла Грушевського” (№ 5–6 за 2016 р.), “До 100-річчя початку Української революції 1917–1921 років” (№ 1 за 2017 р.), “До 80-х роковин “Великого терору” в Україні – масових політичних репресій 1937–1938 років” (№ 3–4 за 2017 р.).

Також продовжується традиція видання спеціальних тематичних номерів журналу, присвячених: 60-річчю по Другій світовій війні (№ 1–3 за 2005), 90-річчю заснування першого в історії України державного органу управління в галузі архівної справи – бібліотечно-архівного відділу Департаменту мистецтв Генерального секретарства справ освітніх УНР та його наступника – архівно-книжково-бібліотечного відділу Головного управління у справах мистецтв та національної культури Міністерства народної освіти Української держави (№ 1–2 за 2008), до 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі (№ 3 за 2015) та ін.

У рубриці “Україніка в архівах світу”, яку започатковано ще у 1993 р., із змістовними розвідками виступили О. Безручко, В. Берковський, Т. Боряк, Х. Вінтонів, О. Гаранін, О. Грибанова, О. Косенко, Н. Лихолоб, І. Мага, Ю. Мицик, М. Палієнко, А. Папакін, В. Тельвак, Зауре Тлаубердіна⁸⁶ та ін.

На сторінках останніх номерів журналу знаходять відображення й теоретичні проблеми архівознавства. Це – публікації В. Бездрабко, Г. Боряка, Т. Ємельянової, Я. Калакури, І. Матяш, К. Новохатського, М. Палієнко, Г. Папакіна, Р. Пирога, Л. Приходько, К. Селіверстової, Н. Христової та ін. З документознавчої тематики на шпальтах журналу виступили такі автори: В. Бездрабко, В. Бойко, В. Горева, О. Денисенко, Ю. Ковтанюк, С. Кулешов, С. Сельченкова та ін.⁸⁷ Низку публікацій присвячено питанням новітніх інформаційних технологій, зокрема електронним архівам⁸⁸.

Значне місце на сторінках “АУ” відводиться публікаціям особового характеру⁸⁹, ювілейним статтям⁹⁰ та менше – некрологам⁹¹. Так, у 2011 р. у рубриці “Ювілеї” було вміщено низку статей, присвячених 70-ти й 75-ти річному ювілею проф. Р. Пирога⁹². У № 2 за 2017 р. у рубриці “Особистості” вийшла серія статей про історика-архівіста, енциклопедиста архівної справи А. Кентія⁹³ тощо.

Із 2006 р. започатковано рубрику “In memoriam”, де вміщені статті пам’яті знаних істориків, архівістів (Б. Іваненка, А. Кентія, Г. Портнова, П. Соханя, Є. Старостіна та ін.).

У № 5 за 2009 р. започатковано нову цікаву рубрику “Архіви очима відомих сучасників”, де про архіви розповіли І. Драч, Д. Гнатюк, С. Ру-

дик, Л. Брюховецька, Н. Матвієнко, І. Сидоров, П. Кононенко, Т. Хорхордіна, В. Заклунна, В. Яловий, І. Дзюба, О. Злотник, Ю. Кочубей, Я. Яцків, П. Тронько, Є. Березняк, І. Юхновський, Ю. Рибчинський, О. Богомолець, Є. Станкович, М. Захаревич, П. Кривонос, Г. Удовенко, В. Яворівський, С. Тримбач, Ю. Костенко, О. Пономарьов.

Все ж, найбільшу частину за обсягом на шпальтах “АУ” займають статті проблемного змісту, присвячені назрілим питанням архівознавства, документознавства, суміжних і споріднених галузей знань, науково-практичної діяльності вчених. Велика інформативність і новизна матеріалу властива також і малим жанрам видання – оглядам, рецензіям, хроніці.

Висвітлюються на сторінках журналу “АУ” й проблеми архівної освіти, підготовки кадрів і підвищення їх фахової кваліфікації⁹⁴. Так, на запитання редакції журналу щодо архівної освіти в Україні відповів колишній завідувач кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка проф. Я. Калакура. Історії становлення та розвитку архівної освіти у країнах Західної та Центральної Європи, а також США і Канаді, порівняльному аналізу “європейської” та “американської” моделей підготовки архівістів, визначенню їх особливостей та тенденцій розвитку присвячена стаття д-ра іст. наук, проф. кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка М. Палієнко. Директор Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, канд. іст. наук Н. Маковська у своїй публікації наголошує, що ефективне розв’язання завдання підготовки кваліфікованих кадрів для архівної галузі України неможливе без ретельного розроблення сучасної єдиної оптимальної моделі (або стандарту, або “уніфікація численних існуючих програм підготовки архівістів”) професійної архівної освіти у вищій школі. Історію та сучасний стан магістерської підготовки архівістів у Школі бібліотечних, архівних та інформаційних студій Університету Британської Колумбії висвітлено у статті д-ра іст. наук, проф. В. Бездрабко. Автор зауважила про відмінності історико-архівної та соціокомунікаційної моделей архівної освіти, особливості і тенденції розвитку архівної освіти в Україні.

Велике значення в журналі надається оприлюдненню архівних документів, які найчастіше саме на його шпальтах вперше залучаються до широкого наукового обігу. “Публікація архівних документів”, “Пошуки і знахідки в архівах”, “На вічне зберігання” – завдяки цим рубрикам читачі мають можливість ознайомитися зі змістом маловідомих широкому загалу архівних джерел. “Інформація та рецензії” повідомляє про найцікавіші події в житті архівних установ.

Варто відзначити значну публікаційну активність в журналі працівників Укрдержархіву, УНДІАСД, центральних державних архівних уста-

нов, кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка: В. Бездрабко, В. Берковського, Г. Боряка, І. Войцехівської, О. Гараніна, О. Денисенка, Т. Ємельянової, О. Загорецької, С. Зворського, Я. Калакури, І. Кісіля, Т. Клименко, Ю. Ковтанюка, С. Кулешова, В. Купченко, Л. Левченко, І. Маги, А. Майстренко, Н. Маковської, О. Музичук, К. Новохатського, М. Палієнко, Г. Папакіна, Р. Пирога, Ю. Прилепішевої, Л. Приходько, Р. Романовського, С. Сельченкової, Н. Христової, М. Щербака та ін.

Поряд з архівістами на сторінках “АУ” виступали знані історики, у т. ч. І. Гирич, Я. Калакура, С. Кульчицький, Р. Пиріг, П. Тронько, А. Шаповал.

Для полегшення пошуку інформації про публікації журналу “АУ” було підготовлено покажчики його змісту⁹⁵. Перший систематичний покажчик публікацій журналу за 1971–1987 рр. був виданий співробітниками редакції у 1988 р. (упоряд.: Л. Васько, Л. Колодій, Н. Лебідь, В. Пруднікова). До 50-річного ювілею журналу (1997 р.) УДНДІАСД підготував анотований покажчик публікацій журналу за 1988–1995 рр., укладений за хронологічним принципом (уклад.: Н. Павловська). 1999 р. УДНДІАСД спільно з Історичним товариством Нестора-літописця видав бібліографічний покажчик змісту журналу “АУ” за 1947–1970 рр. (уклад.: А. Батюк, М. Бутич). Короткі покажчики змісту журналу подавалися наприкінці номерів журналу. Так, наприклад, у № 4/6 “АУ” за 2002 р. було опубліковано покажчик змісту журналу за 2002 рр.⁹⁶ Варто зазначити, що опубліковані покажчики змісту журналу мали різну структуру та принципи укладання, що певним чином ускладнювало користування ними. Тому у 2010 р. співробітниками УНДІАСД Р. Романовським і М. Ковтун було зібрано і систематизовано за єдиною структурою в одному покажчику масив публікацій журналу “АУ” за 60 років (1947–2007 рр.)⁹⁷. У 2013 р. видано бібліографічний покажчик “АУ” за 2008–2012 рр., який є продовженням попереднього⁹⁸. У ньому представлено зміст 22 номерів часопису, що вийшли у 2008–2012 рр., а бібліографічні записи структуровано за тематично-хронологічним принципом.

Отже, науково-практичний журнал “АУ” за 70 років свого існування пройшов складний шлях, вписав яскраву сторінку в розвиток архівної справи в Україні другої половини ХХ ст. – початку ХХІ ст. Усі суспільні процеси так чи інакше впливали на діяльність редакційної колегії часопису, до складу якої входили урядовці, відомі вчені, провідні діячі архівної справи, працівники державних архівних установ. Політична кон’юнктура, ідеологічний тиск, зміни головних редакторів, колективу редакції не могли не позначитися на проблематиці журналу, науковому рівні й історичній об’єктивності матеріалів, уміщених на його шпальтах.

В останні роки в журналі оприлюднюються міжнародні та національні напрацювання в архівній галузі, публікуються матеріали про доробок України в цьому напрямі, зокрема у сфері архівного законодавства, висвітлюються заходи, здійснювані в рамках Міжнародної ради архівів. Щорічно публікуються матеріали розширеного засідання колегії Укрдержархіву щодо підбиття підсумків роботи та визначення завдань на наступний рік. Вміщуються також проблемні статті, матеріали дискусійного характеру, оглядові публікації (по фондах, колекціях і т. д.). Низку статей присвячено питанням новітніх інформаційних технологій.

Журналу вдалося здобути авторитет серед професійної спільноти, про що свідчать постійне цитування публікацій, наявність значної кількості публікацій про журнал⁹⁹, наявність значного редакційного портфеля. З 2010 р. редколегія започаткувала відзначення “авторів року” журналу, нагороджуючи їх почесним дипломом.

Таким чином, журнал “АУ” став авторитетним науковим виданням у сфері архівної справи. Він відображає реальний стан українського архівознавства, напрями наукових пошуків українських дослідників, актуальну тематику. Для дослідників-архівознавців журнал – авторитетна трибуна для апробації наукових пошуків. Джерелознавчий аналіз щорічника свідчить про багатоаспектність тематики статей, актуальність висунутих для обговорення проблем, серйозну роботу редколегії з авторами.

“АУ” є неоціненним комплексним історичним джерелом, що, по-перше, виступає носієм галузевої інформації, фіксує здобутки науки, а по-друге, сприяє їх поширенню. Журнал має особливе значення як для студій з історії архівної справи в Україні, так і розуміння суті окремих подій і фактів вітчизняного архівного будівництва. Він зберігає багатоаспектний матеріал про найважливіші події архівного будівництва та представляє інтерес насамперед як важливе інформаційне джерело.

І, насамкінець, хочеться відзначити активну і висококваліфіковану роботу членів редколегії журналу “АУ” та щиро привітати з 70-річним ювілеєм! Побажати редколегії журналу, авторам і рецензентам невичерпної енергії, натхнення, плідної роботи, міцного здоров’я, нових творчих здобутків.

¹ Митюков А. Г. Роль издания “Архивы Украины” в развитии архивного дела//Советские архивы. 1987. № 3. С. 59–69.

² Часопис “Архіви України” очима його головних редакторів – О. Г. Митюкова (1970–1988), Р. Я. Пирога (1998–2002)//АУ. 2002. № 4–6. С. 120–126.

³ Там само. С. 125.

⁴ Бібліографічний покажчик змісту журналу “Архіви України” (2008–2012 рр.)/уклад: М. В. Ковтун//АУ. 2013. № 2. С. 195–245.

⁵ ЦДАВО України (Центральний державний архів вищих органів влади і управління України). Ф. 14. Оп. 2. Спр. 305. Арк. 24. Листування з видавництвами, редакціями газет та журналів про видання збірників, монографій, статей та інших матеріалів (наказ Міністра внутрішніх справ УРСР від 14 травня 1946 р.); Архівне управління МВС УРСР. Вступ//Науково-інформаційний бюлетень Архівного управління МВС УРСР. 1947. № 1. С. 3–5.

⁶ Там само. Спр. 66. Арк. 15. Листування з ЦК КП(б)У про організацію науково-видавничої роботи (1945–1947); “Істину встановлює суд історії”. Зб. на пошану Ф. П. Шевченка. Т. 1. Київ, 2004. С. 293–294.

⁷ Науково-інформаційний бюлетень. 1947. № 1. С. 4; ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 305. Арк. 54–60, 62–67.

⁸ ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 1986. Арк. 4–5. Матеріали Колегії Архівного управління при РМ УРСР.

⁹ Там само. Спр. 201. Арк. 15. Вказівка Архівного управління МВС УРСР від 14. 09. 1947 р. начальникам архівів областей УМВС, директорам центральних і обласних архівів; Там само. Спр. 329. Арк. 112. Директивні вказівки, накази і розпорядження Архівного управління МВС УРСР; Там само. Спр. 527. Арк. 149. Директивні вказівки Архівного управління МВС УРСР. Накази МВС УРСР про введення в дію “Інструкції з упорядкування документальних матеріалів, сконцентрованих у держархівах Західних областей УРСР” та “Про розмежування фондів між філіалом ЦДІА УРСР у м. Львові і Львівським облдержархівом” (1 січ.–29 груд. 1950 р.).

¹⁰ Науково-інформаційний бюлетень. 1947. № 1. С. 4; ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 305. Арк. 54–60, 62–67.

¹¹ ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 504. Арк. 13. Копії циркулярних листів держархівам УРСР з питань науково-видавничої роботи (5 січ.–13 груд. 1949 р.); Там само. Спр. 609. Арк. 81. Директивні вказівки начальника Архівного управління МВС УРСР (11 берез.–31 груд. 1951 р.); Там само. Спр. 586. Арк. 6. Переписка з Головним Архівним управлінням МВС СРСР з питань науково-видавничої роботи; Там само. Спр. 527. Арк. 6. Директивні вказівки Архівного управління МВС УРСР. Накази МВС УРСР про введення в дію “Інструкції з упорядкування документальних матеріалів, сконцентрованих у держархівах Західних областей УРСР” та “Про розмежування фондів між філіалом ЦДІА УРСР у м. Львові і Львівським облдержархівом” (1 січ.–29 груд. 1950 р.); Там само. Спр. 672. Арк. 2, 17, 24. Листування з Головним Архівним управлінням МВС СРСР про науково-видавничу роботу.

¹² *Гирич І. Б.* Іван Бутич – патріарх архівної справи // АУ. 2009. № 6. С. 274–279.

¹³ *Бутич І.* Чергові завдання Науково-інформаційного бюлетеня//Науково-інформаційний бюлетень. 1958. №1. С. 3–5.

¹⁴ ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 1440. Арк. 16–17.

¹⁵ Там само. Спр. 2688. Арк. 5.

¹⁶ Там само. Спр. 695. Арк. 16. Піврічні плани роботи Архівного управління МВС УРСР на 1952 р. План-календар питань, що підлягають розгляду на нарадах Архівного управління МВС УРСР у 2-му кварталі. Там само. Спр. 1327. Арк. 23–27. Протокол № 2 засідання Наукової ради при Архівному управлінні МВС УРСР від 28 жовт. 1958 р.

¹⁷ Там само. Спр. 1327. Арк. 26. Протокол № 2 засідання Наукової ради при Архівному управлінні МВС УРСР від 28 жовт. 1958 р.

¹⁸ Там само. Арк. 27. Плани і протоколи засідань Наукової ради Архівного управління МВС УРСР (11 квіт.–26 груд. 1958). Протокол № 2 засідання Наукової ради при Архівному управлінні МВС УРСР від 28 жовт. 1958 р.

¹⁹ Там само. Арк. 12–15. Директивні і методичні вказівки Головного Архівного управління при РМ СРСР і Архівного управління при УРСР з загальних питань організації і проведення архівними установами науково-видавничої роботи (1965) (Рішення Колегії Архівного управління при РМ УРСР про роботу редколегії Науково-інформаційного бюлетеня Архівного управління УРСР за 1960–першу пол. 1965 р.).

²⁰ Там само. Спр. 1835. Арк. 62–65. Матеріали колегії Архівного управління при Раді Міністрів УРСР; ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 1892. Арк. 12–15. Директивні і методичні вказівки Головного Архівного управління при РМ СРСР і Архівного управління при УРСР з загальних питань організації і проведення архівними установами науково-видавничої роботи (1965) (Рішення Колегії Архівного управління при РМ УРСР про роботу редколегії Науково-інформаційного бюлетеня Архівного управління УРСР за 1960–першу половину 1965 р.).

²¹ Батюк А. Конференція читачів//Науково-інформаційний бюлетень. 1965. № 3. С. 87–88; Березіна О. Конференція читачів. Полтава//АУ. 1966. № 3. С. 105; Гордієнко Б. Нарada позаштатних кореспондентів//АУ. 1969. № 4. С. 96–97; Гриценко В. [Про нараду дослідників та читачів “Архівів України” в Івано-Франківську]//АУ. 1970. № 2. С. 110; Мільшина А. Конференція читачів “Архівів України”//АУ. 1967. № 1. С. 105–106; Шерстюк В. Читацькі конференції//АУ. 1970. № 2. С. 110 та ін.

²² ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 2304. Арк. 36–37, 75–76.

²³ Мітюков О. Олександр Мітюков: “Головна справа життя...”: [інтерв’ю з начальником Головного архівного управління у 1969–1988 рр. Олександром Мітюковим]//АУ. 2008. № 1–2. С. 79.

²⁴ Адамушко В. І. Велика Вітчизняна війна в публікаційній діяльності державної архівної служби Республіки Білорусь//АУ. 2010. № 2. С. 58–65; Бажан О. В. Видача архівних довідок: досвід роботи Архіву Президента Республіки Казахстан//АУ. 2014. № 4–5. С. 274–280; Білоусова Л. Г. Національний архів Японії: погляд зблизька//АУ. 2015. № 5–6. С. 278–286; Її ж. Національний архів Непалу//АУ. 2010. № 3/4. С. 180–201; Волкотруб О. Н. З історії Товариства американських архівістів//АУ. 2011. № 1. С. 178–191; Її ж. Доповідь доктора Теодора Р. Шелленберга на щорічній зустрічі Товариства американських архівістів 18 серпня 1958 р./ (пер. Волкотруб О. Н.)//АУ. 2011. № 2/3. С. 212–221; Її ж. Товариству американських архівістів – 75 років//АУ. 2012. № 1. С. 245–248; Левченко Л. Л. Видатний польський архівіст Густав Каленський та його праця “Вракованіе акт”//АУ. 2014. № 4–5. С. 281–317; Її ж. Товариство американських архівістів: установчі документи, організація управління, структура, основні напрями та пріоритети діяльності//АУ. 2013. № 5. С. 181–204; Її ж. Архівний рух історичних товариств, утворення і розвиток архівних установ у південно-атлантичних штатах США//АУ. 2013. № 4.

С. 201–243; *Її ж.* Американські архівісти про американські архіви//АУ. 2013. № 3. С. 145–185; *Її ж.* Публікація законів та нормативних актів як функція Національного архіву США//АУ. 2013. № 2. С. 163–179; *Її ж.* Програми захисту архівів під час техногенних і природних катастроф сучасного світу (з досвіду США)//АУ. 2013. № 1. С. 217–238; *Її ж.* Особливості функціонування Інтернет-сайтів архівних служб країн Південно-Східної Азії//АУ. 2009. № 3/4. С. 213–226; *Її ж.* Передумови створення та період становлення Товариства американських архівістів//АУ. 2012. № 5. С. 154–181; *Її ж.* Архівна періодика США: “голос професії”//АУ. 2012. № 6. С. 141–172; *Її ж.* До історії створення Національного архіву Сполучених Штатів Америки//АУ. 2009. № 6. С. 227–250; *Її ж.* Законодавчо-нормативне регулювання засекречування і розсекречування документів у США//АУ. 2012. № 2. С. 181–241; *Її ж.* Деякі аспекти науково-технічного опрацювання та комплектування архівних інституцій США документами сучасної епохи//АУ. 2012. № 3. С. 112–130; *Її ж.* Архіви штатів у системі архівних установ США//АУ. 2012. № 4. С. 150–177; *Мельник Р.* Законотворча діяльність у сфері архівної справи Польщі у повоєнний період (1950-ті рр.)//АУ. 2009. № 1/2. С. 167–179; *Його ж.* Головна дирекція державних архівів як керівний орган архівної служби Польщі: внутрішня структура і завдання (1951–2005)//АУ. 2009. № 3/4. С. 227–243; *Його ж.* Поняття Національного архівного фонду в архівному законодавстві Польщі//АУ. 2012. № 4. С. 178–198; *Його ж.* Організація доступу та користування архівними документами у Польщі: нормативно-правовий аспект//АУ. 2010. № 3/4. С. 202–214; *Надольська В. В.* Реформування мережі архівних установ у Російській Федерації//АУ. 2013. № 3. С. 186–194; *Її ж.* Формування і розвиток архівного законодавства в Російській Федерації//АУ. 2009. № 6. С. 251–259; *Її ж.* Архівне законодавство Білорусі та України: порівняльний аналіз//АУ. 2010. № 3/4. С. 215–223; *Її ж.* Формування законодавчої і нормативної бази архівної справи в Республіці Казахстан//АУ. 2010. № 5. С. 163–170; *Палієнко М. Г.* Архівна система Австрії: історичні витоки, еволюція, сучасна організація//АУ. 2016. № 1. С. 187–210; *Її ж.* Архівна система Туреччини: становлення, еволюція, сучасна організація//АУ. 2015. № 2. С. 209–228; *Ус О. М.* Досвід архівного зберігання електронних документів та електронних інформаційних ресурсів у Вільній федеральній землі Баварія (ФРН)//АУ. 2011. № 5. С. 196–202; *Шумейко М.* Від реституції – до спільного користування інформацією//АУ. 2008. № 1/2. С. 203–215 та ін.

²⁵ *Крячок М.* Минулий швидкоплинний час: дещо із спогадів та літературних досліджень про О. Г. Мітюкова//Зб. на пошану Олександра Георгійовича Мітюкова. Вип. 8. Київ, 2007. С. 75.

²⁶ Часопис “Архіви України” очима його головних редакторів – О. Г. Мітюкова (1970–1988), Р. Я. Пирога (1998–2002)//АУ. 2002. № 4–6. С. 121.

²⁷ ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 2. Спр. 1654. Арк. 17. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (12 січ.–28 листоп. 1962); Там само. Спр. 1817. Арк. 11. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (17 лип.–21 груд. 1964 р.).

²⁸ Там само. Спр. 1817. Арк. 10. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (17 лип.–21 груд. 1964 р.).

²⁹ Там само.

³⁰ Там само. Спр. 1654. Арк. 19. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (12 січ.–28 листоп. 1962 р.); Там само. Спр. 1817. Арк. 9. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (17 лип.–21 груд. 1964 р.).

³¹ Там само. Спр. 1654. Арк. 38. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (12 січ.–28 листоп. 1962 р.); Спр. 1817. Арк. 12. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (17 лип.–21 груд. 1964 р.).

³² Там само. Спр. 1817. Арк. 13. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (17 лип.–21 груд. 1964 р.).

³³ Там само. Спр. 1654. Арк. 20–21. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (12 січ.–28 листоп. 1962 р.).

³⁴ Там само. Спр. 1737. Арк. 10. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (8 січ.–24 трав. 1963 р.).

³⁵ Там само. Арк. 9. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (8 січ.–24 трав. 1963 р.).

³⁶ Там само. Спр. 1817. Арк. 3. Листування з архівними установами зарубіжних країн про обмін архівознавчою літературою (17 лип.–21 груд. 1964 р.).

³⁷ *Карева М. А.* Научно-информационный бюллетень Архивного управления УССР//Исторический архив. 1956. № 3. С. 232–234.

³⁸ *Бутыч И. Л.* Научно-публикаторская деятельность историков-архивистов УРСР//Вопросы архивоведения. 1962. № 3. С. 32–38. [Про Науково-інформаційний бюлетень “Архіви України”. С. 38].

³⁹ *Гордиенко Б. В.* “Архіви України”//Советские архивы. 1966. № 5. С. 113–116; *Гончарук П. С., Волковинский В. Н.* По страницам архивоведческих изданий Украины//Советские архивы. 1976. № 3. С. 111–113.

⁴⁰ Часопис “Архіви України” очима його головних редакторів – О. Г. Мітюкова (1970–1988), Р. Я. Пирога (1998–2002)//АУ. 2002. № 4–6. С. 120–136; Мітюков О. Г. “Досвід, набутий “Архівами України”, буде в нагоді й сьогоднішній редакційній колегії”//Там само. С. 124.

⁴¹ *Мітюков О.* Олександр Мітюков: “Головна справа життя...”: [інтерв’ю з начальником Головного архівного управління у 1969–1988 рр. Олександром Мітюковим]//АУ. 2008. № 1–2. С. 79; *Мітюков О.* Олександр Мітюков: “Головна справа життя...”: [інтерв’ю з начальником Головного архівного управління у 1969–1988 рр. Олександром Мітюковим]//Зб. на пошану Олександра Георгійовича Мітюкова. Вип. 8. Київ, 2007. С. 36.

⁴² *Мітюков О.* Олександр Мітюков: “Головна справа життя...”: [інтерв’ю з начальником Головного архівного управління у 1969–1988 рр. Олександром Мітюковим]//АУ. 2008. № 1–2. С. 79.

⁴³ *Портнов Г.* Вклад Александра Георгиевича Митюкова в развитие архивного дела в Украине//Зб. на пошану Олександра Георгійовича Мітюкова. Київ, 2007. С. 112.

⁴⁴ *Васько Л.* Нас єднають “Архіви України”//Там само. С. 44.

⁴⁵ Там само. С. 48.

⁴⁶ ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 5 л. Спр. 342. Арк. 131. Постанова Ради Міністрів УРСР “Про призначення Іваненка Б. В. начальником Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР та увільнення від цих обов’язків Мітюкова О. Г. у зв’язку з виходом на пенсію” від 21 листоп. 1988 р. № 355.

⁴⁷ Накази начальника ГАУ з особового складу за 1989 р.: наказ ГАУ при РМ УРСР “Про склад редколегії науково-інформаційного бюлетеня “Архіви України” від 3 січ. 1989 р. № 1-к. Арк. 1//Архів Укрдержархіву.

⁴⁸ Наказ ГАУ при РМ УРСР “Про введення до складу редколегії “Архівів України” Пирого Р. Я.” № 69-к. Арк. 28//Там само.

⁴⁹ Протоколи засідання колегії Головархіву України № 1–15 (1992): протокол ГАУ № 3 від 27 лют. 1992 р. Арк. 14; тези доповіді на нараді директорів державних архівів України від 27 лют. 1992 р. Арк. 22; протокол засідання колегії Головархіву України № 4 від 24 берез. 1992 р. Арк. 44–45//Архів Укрдержархіву; *Васько Л.* “Сьогодні і завтра “Архівів України”//Вечірня газета. Кіровоград. 10 листоп. 1992 р. № 62. С. 1.

⁵⁰ Протоколи засідань колегії ГАУ при КМУ (1991): протокол засідання колегії ГАУ при КМУ від 26 листоп. 1991 р. Арк. 40–45; Протоколи засідання колегії Головархіву України № 1–15 (1992): протокол ГАУ № 3 від 27 лют. 1992 р. Арк. 8; протокол засідання колегії Головархіву України № 4 від 24 берез. 1992 р. Арк. 38//Архів Укрдержархіву.

⁵¹ Протоколи засідання колегії Головархіву України № 1–15 (1992): протокол ГАУ № 3 від 27 лют. 1992 р. Арк. 8//Там само.

⁵² Доповідна записка Начальнику ГАУ при Кабінеті Міністрів України Іваненку Б. В. від 12. 11. 1991//Там само.

⁵³ Договір між редакцією журналу “Архіви України” і засновником – ГАУ при Кабінеті Міністрів України//Там само.

⁵⁴ *Іваненко Б. В.* Слово до читачів//АУ. 1991. № 1. С. 3.

⁵⁵ Заочна летучка “Архівів України”//АУ. 1990. № 5. С. 8.

⁵⁶ Там само.

⁵⁷ Накази начальника ГАУ при Кабінеті Міністрів України з основної діяльності №№ 1–68 (1992): наказ ГАУ “Про впорядкування витрат, пов’язаних з виданням журналу “Архіви України” № 62 від 16 груд. 1992 р. Арк. 148–149//Архів Укрдержархіву.

⁵⁸ Наказ ГАУ № 62 від 16 грудня 1992 року “Про впорядкування витрат, пов’язаних з виданням журналу “Архіви України”//Там само. Арк. 149.

⁵⁹ *Іваненко Б. В.* Слово до читачів//АУ. 1991. № 1. С. 3.

⁶⁰ Накази з основної діяльності (1998). Том 2. № 38–82. Про організацію видання журналу “Архіви України” (28.07.1998). Арк. 5//Архів Укрдержархіву.

⁶¹ Там само.

⁶² Див.: АУ. 1996. № 1–3.

⁶³ Протоколи та рішення колегії ДКАУ (2000): рішення колегії ДКАУ “Про підсумки роботи державних архівних установ у 2000 році та їх завдання на 2001 рік” від 6 лют. 2001 р. Арк. 20//Архів Укрдержархіву.

⁶⁴ Накази з основної діяльності № 31–81 (2000): наказ ДКАУ “Про створення WEB-сайту ДКАУ” від 20 жовт. 2000 р. № 53. Арк. 56//Там само.

⁶⁵ Протоколи та рішення колегії ДКАУ (2000). Структура офіційного Веб-сайту ДКАУ. Арк. 106–108//Там само.

⁶⁶ Доручення Кабінету Міністрів України та звіти про закордонні відрядження керівників ДКАУ (2000): звіт про відрядження до Російської Федерації Р. Я. Пирога від 18 груд. 2000 р. Арк. 39–40//Там само.

⁶⁷ Накази Голови Держкомархіву з основної діяльності №№ 1–30 (2000): наказ ДКАУ “Про розподіл обов’язків у керівництві Держкомархіву України” від 4 квіт. 2000 р. № 4. Арк. 14//Там само.

⁶⁸ Положення про відділ інформації, використання НАФ та зовнішніх зв’язків ДКАУ від 26 трав. 2000 р. № 26. Арк. 119//Там само.

⁶⁹ Указ Президента України “Про призначення Г. Боряка Головою Державного комітету архівів України” від 28 жовт. 2002 р.//Вісник ДКАУ. Вип. 4 (12) (жовт.–груд.). Київ, 2002. С. 12; Накази про прийняття, переведення, заохочення, звільнення і про матеріальну допомогу за 2002 р. (№ 1-к–№ 93-к.): наказ ДКАУ Про призначення Г. Боряка Головою ДКАУ”№ 80-к від 30 жовт. 2002 р.“. Арк. 81//Архів Укрдержархіву.

⁷⁰ Накази з основної діяльності (2003): список розсилки “Вісника ДКАУ” № 4 та “Архівів України” № 3–6 за 2002 р. Арк. 61//Там само.

⁷¹ Накази Голови з основної діяльності за 2002 рік № 35–100: наказ ДКАУ “Про видання “Вісника ДКАУ” № 2 та “Архіви України” № 1–3 2002 р.” від 23 серп. 2002 р. № 62. Арк. 139//Там само.

⁷² Наказ ДКАУ “Про затвердження складу редакційної колегії журналу “Архіви України”//Вісник ДКАУ. Вип. 3(32) (лип.–верес.). Київ, 2008. С. 13// Там само.

⁷³ Див.: АУ. 2008. № 1–2. С. 75–84.

⁷⁴ Детальн. див.: Мельник Р. Публікації про “архівну україніку” й архівну справу в Польщі на сторінках часопису “Архіви України”//Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: міжвід. зб. наук. пр. Вип. 9. Київ, 2007. С. 38–56.

⁷⁵ *Стемпняк В.* “Colloguia Jerzy Skowronek dedicata” у співпраці з європейськими архівами (1995–2004)//АУ. 2005. № 4. С. 33–42; *Матяш І.* “Перша кузня архівного знання в Польщі”: феномен “Архейону”//АУ. 2005. № 4. С. 43–59; *Мазова Л.* Польський науковий журнал, присвячений питанням архівознавства//НІБ. 1958. № 1. С. 105–110; *Пестрій Г.* Польський архівознавчий журнал//НІБ. 1961. № 1. С. 76–82; *Антонович О.* Польський архівний журнал “Archeion” за 1971–1973 рр. № 55–58//АУ. 1974. № 6. С. 77–80; *Романовський Р.* Журнал Товариства польських архівістів “Archiwista polski”//АУ. 2002. № 1–3. С. 287–290; *Матушак Т.* Державні архіви II Речі Посполитої: правові засади та організація//АУ. 2017. № 2. С. 177–195.

⁷⁶ *Прилепішева Ю. А.* Розширення міжнародного співробітництва в архівній сфері//АУ. 2015. № 2. С. 43–51.

⁷⁷ *Калінічева Г. І., Романовський Р. В.* Міжнародні стандарти у сфері архівної справи та керування документаційними процесами: проблеми гармонізації в Україні//АУ. 2015. № 4. С. 54–73.

⁷⁸ “За змістом і тематикою “Архіви України” почали наближатися до стандартів наукового журналу”//АУ. 2002. № 4–6. С. 124–126.

⁷⁹ Закон створює правову основу для розв’язання суто професійних питань. На запитання редакції відповідає начальник організаційно-аналітичного відділу, член колегії Держкомархіву України Костянтин Новохатський//АУ. 2001. № 6. С. 3–9.

⁸⁰ Там само. С. 3.

⁸¹ *Новохатський К. Є.* Проект нової редакції архівного закону//АУ. 2001. № 3. С.15–25; *Його ж.* Документ Національного архівного фонду – документальна пам’ятка історії та культури: співвіднесення понять//АУ. 1999. № 1–6. С. 26–34; *Його ж.* Проблеми впровадження унормованої архівної термінології: “використання” чи “користування”//АУ. 2000. № 4–6; С. 4–8; Новий архівний кодекс: до виходу в світ Основних правил роботи державних архівів України. На запитання редакції відповідає перший заступник Голови Держкомархіву України Костянтин Новохатський//АУ. 2004. № 1–2. С. 29–36; *Його ж.* Гуманітарна місія архівів та реформування архівної справи в Україні//АУ. 2006. № 6. С. 79–86; *Його ж.* Організація доступу до документів Національного архівного фонду України та використання архівної інформації//АУ. 2008. № 3–4. С. 75–84.

⁸² Закон створює правову основу для розв’язання суто професійних питань [На запитання редакції відповідає начальник організаційно-аналітичного відділу, член колегії Держкомархіву України Костянтин Новохатський]//АУ. 2001. № 6. С. 3–9; *Новохатський К. Є.* Національні архівні фонди в пострадянських державах: порівняльний аналіз архівних законів//АУ. 2001. № 1–2. С. 3–10; *Його ж.* Шляхи вдосконалення нормативно-правової бази діяльності архівних установ//АУ. 2000. № 1–3. С. 1–3; *Його ж.* Правове регулювання відповідальності за порушення архівного законодавства в Україні//АУ. 2004. № 3. С. 46–50; *Боряк Г., Новохатський К.* Модерне архівне законодавство України: від тоталітарної спадщини до демократичних стандартів//АУ. 2004. № 3. С. 4–10.

⁸³ Розширене засідання колегії Державної архівної служби України (23 лютого 2017 р.)//АУ. 2017. № 1. С. 34–61.

⁸⁴ *Артамонова С. С., Майстренко А. А., Одинок Л. П., Романовський Р. В.* Правила оформлення посилань на архівні документи у Списку джерел, які наводять у дисертаційних дослідженнях та у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо)//АУ. 2009. № 6. С. 329–345.

⁸⁵ Вимоги до підготовки довідкових архівно-археографічних видань//АУ. 2010. № 5. С. 287–312.

⁸⁶ *Безручко О.* Переведення Київського державного інституту кінографії до Москви: нові документи РДАЛМ//АУ. 2009. № 1/2. С. 150–166; *Берковський В. Г.* Поповнення Національного архівного фонду документами архівної україніки (2010–2011 рр.)//АУ. 2011. № 1. С. 99–105; *Боряк Т. Г.* Початок оперативної розробки “Празького архіву”: (1945–1946)//АУ. 2010. № 2. С. 47–57; *Боряк Г., Дубровіна Л.* Архів Українського Вільного Університету в Мюнхені: попередній огляд фондів//АУ. 2004. № 4. С. 84–92; *Вінтонів Х.* Слов’янська колекція Манітобського університету в Канаді//АУ. 2009. № 1/2. С. 129–137; *Гаранін О.* Стан архіву та організація діловодства в Українському Вільному Університеті в Мюнхені: спроба аналізу//АУ. 2004. № 4. С. 123–129; *Грибанова О.* “Я ...заурядный учитель...” (зі спогадів І. Є. Маріковського)//АУ. 2008. № 3/4. С. 182; *Косенко О. В.* Архівна україніка міжвоєнного періоду в Болгарії//АУ. 2011. № 2/3. С. 204–211; *Косенко О. В., Бойко В. Ф., Андрієвська Л. В.* Науково-практичний семінар “Архівна україніка: пошук, реєстрація та комплектування архівів”//АУ. 2010. № 5. С. 229–235; *Лихолоб Н.*

Центральний державний архів зарубіжної українки: перші кроки//АУ. 2008. № 1/2. С. 71–74; *Її жс.* Круглий стіл “Повернення культурних цінностей в Україну”//АУ. 2009. № 1/2. С. 251–258; *Мага І. М.* Духовна скарбниця закордонного українства (до 10-ї річниці Центрального державного архіву зарубіжної українки)//АУ. 2017. № 61–70; *Мицик Ю.* З листування Л. Биковського з Є. Бачинським//АУ. 2009. № 5. С. 193–209; *Палієнко М. Г.* Архівна спадщина української еміграції: основні етапи формування//АУ. 2011. № 6. С. 10–20; *Папакін А. Г.* Документи українки в Національному архіві Республіки Білорусь//АУ. 2010. № 3/4. С. 59–71; *Його жс.* Матеріали до біографії Олександра Осецького (за документами Національного архіву Республіки Білорусь)//АУ. 2011. № 5. С. 113–124; *Тельвак В.* Краківська доба життя та діяльності Степана Томашівського у світлі документів Архіву Ягеллонського університету//АУ. 2009. № 1/2. С. 138–149; *Тлеубердіна З.* Документи Центрального державного архіву Республіки Казахстан до біографії композитора Сергія Шабельського//АУ. 2008. № 3/4. С. 179–181 та ін.

⁸⁷ *Бездрабко В. В.* Основні риси розвитку джерелознавства, спеціальних історичних дисциплін і документознавства: закономірні й випадкові фрейми (1960–1980)//АУ. 2009. № 1/2. С. 24–49; *Її жс.* Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства – провідна наукова установа документознавчої галузі//АУ. 2009. № 3/4. С. 66–95; *Її жс.* Перші сторінки історії термінологічних семінарів із документознавства та суміжних галузей знань//АУ. 2009. № 3/4. С. 266–269; *Бойко В. Ф.* Розроблення нової редакції Класифікатора управлінської документації//АУ. 2016. № 5–6. С. 153–158; *Денисенко О. В.* Унормування порядку роботи з документами, що містять службову інформацію//АУ. 2017. № 1. С. 88–94; *Горєва В. В.* Інформологічні дослідження в документознавстві України у 60–70-х роках ХХ ст.//АУ. 2011. № 2/3. С. 46–56; *Сельченкова С. В.* Нормативне регулювання діловодства в органах виконавчої влади//АУ. 2011. № 6. С. 50–59; *Її жс.* Організаційні та методичні проблеми створення вітчизняної системи переліків документів із строками зберігання//2003. № 4–6. С. 114–121; *Кулешов С. Г.* Електронний документ у системі сучасного діловодства//АУ. 2004. № 4–6. С. 50–53; *Його жс.* Деякі міркування щодо віднесення наукової спеціальності “Документознавство, архівознавство” до галузі науки “Соціальні комунікації”//АУ. 2008. № 3–4. С. 100–106; *Його жс.* Загальна теорія документа: реалії та перспективи//АУ. 2012. № 6. С. 5–10; *Кулешов С. Г., Бойко В. Ф.* Основні результати дослідження уніфікації галузевої документації в Україні//АУ. 2013. № 6. С. 71–85 та ін.

⁸⁸ *Денисенко О. В.* Нормативне забезпечення роботи з електронними документами//АУ. 2016. № 1. С. 43–49; *Кулешов С. Г.* Електронний документ у системі сучасного діловодства//АУ. 2004. № 4–6. С. 50–53; *Ковтанюк Ю. С.* Витоки електронного документознавства як наукового напрямку документознавства//АУ. 2011. № 2–3. С. 14–36; *Його жс.* Класифікація документів з електронними носіями інформації//АУ. 2012. № 2. С. 45–76; *Ковтанюк Ю. С., Забенько Ю. І.* Концепція планування життєвого циклу електронних документів//АУ. 2013. № 4. С. 5–38; *Їх же.* Концепція планування життєвого циклу електронних документів (продовження. Поч. у № 4)//АУ. 2013. № 5. С. 63–97; *Майстренко А. А.* Нормативно-правове забезпечення електронного документообігу в Україні: інформаційно-аналітичний огляд//АУ. 2016. № 3–4. С. 58–82 та ін.

⁸⁹ *Войцехівська І. Н.* Архівознавство у науковій спадщині Володимира Іконникова//АУ. 2008. № 1–2. С. 139–149; *Приходько Л. Ф.* Олександр Грушевський і становлення української архівістики у 1917–1920-ті роки//АУ. 2008. № 1–2. С. 95–106; *Мага І. М.* Віктор Романовський – видатна постать української архівістики//АУ. 2008. № 1–2. С. 125–138; *Борщ І.* Співпраця Вадима Модзалевського та Володимира Міяковського в галузі архівного будівництва доби Української революції (1918–1920)//АУ. 2008. № 1–2. С. 107–124; *Гирич І. Б.* Іван Бутич – патріарх архівної справи//АУ. 2009. № 6. С. 274–279; *Шнак С. М.* Орест Мацюк – постать в українській архівістиці//АУ. 2009. № 6. С. 280–288; *Лозицький В.* Наукова та організаційна діяльність Бориса Іваненка в ЦДАГО України (1996–2000)//АУ. 2009. № 1–2. С. 194–196; *Пиріг Р.* Іван Федорович Курас – архівіст//АУ. 2009. № 5. С. 210–219; *Прилепішева Ю.* Внесок Б. В. Іваненка у розвиток міжнародної діяльності Держкомархіву України//АУ. 2009. № 1–2. С. 197–199; *Делеган М. В.* Ніколаус Радвані – організатор і дослідник архівної справи Підкарпатської Русі (до 145-річчя від дня народження)//АУ. 2010. № 3–4. С. 257–287; *Осередчук О. А.* Людвік Фінкель – засновник та перший директор архіву Львівського університету//АУ. 2010. № 3–4. С. 288–305; *Аксом А. А.* Батько українського театру (до 170-річчя від дня народження видатного драматурга, актора і режисера Марка Кропивницького)//АУ. 2010. № 5. С. 181–187; *Якобчук Н. О.* Іван Каманін – подвижник української історичної науки // АУ. 2010. № 5. С. 188–199; *Ємчук О. І.* Сергій Маслов – учений і педагог//АУ. 2010. № 5. С. 200–208 та багато ін.

⁹⁰ *Пиріг Р. Я.* Щедрі три чверті віку професора Ярослава Калакури//АУ. 2012. № 5. С. 228–234; *Його ж.* Олександр Мітюков: два десятиліття на чолі архівної галузі (до 90-річчя від дня народження)//АУ. 2013. № 3. С. 204–214; *Мицик Ю. А.* Козацька мати (до 90-річчя від дня народження О. М. Апанович)//АУ. 2009. № 6. С. 260–273; *Мага І. М.* До 120-річчя від дня народження корифея української архівістики Віктора Олександровича Романовського (1890–1971)//АУ. 2010. № 1. С. 178–192; *Ємельянова Т. О.* Глибокий слід на архівній ниві (до 85-річчя від дня народження Олени Миколаївни Базанової)//АУ. 2010. – № 1. С. 193–201; *Її ж.* Цій людині в житті поталанило (до 95-річчя Г. С. Пшеничного)//АУ. 2009. № 1–2. С. 209–220; *Ходоровський М. Д.* Вісімдесята весна Миколи Івановича Крячка//АУ. 2010. № 1. С. 202–209; *Войцехівська І. Н., Патик В. В.* Історик-архівіст В’ячеслав Стрельський (до 100-річчя від дня народження) // АУ. 2010. № 3–4. С. 240–257; *Делеган М. В.* Ніколаус Радвані – організатор і дослідник архівної справи Підкарпатської Русі (до 145-річчя від дня народження)//АУ. 2010. № 3–4. С. 258–287; *Осередчук О. А.* Людвік Фінкель – засновник та перший директор архіву//АУ. 2010. № 3–4. С. 288–305; *Коваль О. М.* Ювілей Сергія Кулешова//АУ. 2010. № 3–4. С. 362–367; *Бондар В. О.* Олександр Тедеєву – 50//АУ. 2010. № 3–4. С. 368–372; *Мельник Г. О.* Зимовий бал Тетяни Клименко//АУ. 2010. № 5. С. 313–318; *Гінзбург О. П.* Ювілей К. Є. Новохатського//АУ. 2009. № 3/4. С. 264–265; *Загадка любові Ніни Топішко//АУ. 2014. № 1. С. 244–247; Життєві сходинки Ніни Киструської//АУ. 2014. № 3. С. 273–274; Шандра В. С.* Іван Павловський – історик, архівознавець, педагог (до 160-річчя від дня народження)//АУ. 2011. № 1. С. 192–195; *Фотодобірка. До*

110-річчя від дня народження Михайла Гришка/упоряд.: Матюшенко С. П.// АУ. 2011. № 1. С. 196–204; *Бондарчук В. В.* Історик-документознавець Андрій Введенський (1891–1965): до 120-річчя від дня народження//АУ. 2011. № 5. С. 210–225; Золота осінь Ганни Волкотруб//АУ. 2011. № 5. С. 240–242; *Бондаренко Г. В.* Щедрий ювілей Володимира Гики//АУ. 2011. № 5. С. 243–247; *Маврін О. О.* Відомому українському вченому Павлу Соханю – 85//АУ. 2011. № 6. С. 235–237; *Демченко Л. Я.* Душею, серцем і розумом Любов Гісцова завжди в архіві//АУ. 2012. № 5. С. 235–240; *Клименко Т. А.* Учений, політичний та громадський діяч В. М. Доманицький (1877–1910)//АУ. 2017. № 1. С. 228–231 та ін.

⁹¹ Пам’яті Омеляна Прицака//АУ. 2006. № 1–6. С. 441–457; Пам’яті Валерія Волковинського//АУ. 2006. № 1–6. С. 458–461; Пам’яті Надії Світличної//АУ. 2006. № 1–6. С. 462–464; Ірена Ядвіга Сулковська-Курась//АУ. 2006. № 1–6. С. 465–471; Пам’яті вчителя – Миколи Ковальського//АУ. 2006. № 1–6. С. 472–474; Він умів любити людей (Пам’яті Бориса Іваненка)//АУ. 2008. № 3/4. С. 217–220; Пам’яті Кондратьєва Миколи Федоровича//АУ. 2009. № 5. С. 249; Пам’яті Куц Світлани Григорівни//АУ. 2009. № 5. С. 250; Пам’яті видатного архівіста, історика Анатолія Вікторовича Кентія//АУ. 2010. № 1. С. 252–254; Пам’яті відомого російського історика-архівіста, талановитого педагога Євгенія Васильовича Старостіна//АУ. 2011. № 1. С. 239–240; Пам’яті Ніни Миколаївни Слончак//АУ. 2011. № 2/3. С. 299–300; Пам’яті Олександра Георгійовича Мітюкова//АУ. 2011. № 4. С. 241–242; Пам’яті Алли Миколаївни Яценюк//АУ. 2012. № 6. С. 251; Пам’яті Богдана-Романа Хаварівського//АУ. 2016. № 3–4. С. 295–300; Пам’яті Павла Степановича Соханя//АУ. 2013. № 4. С. 257–258; Пам’яті Георгія Володимировича Портнова//АУ. 2013. № 4. С. 258–259; Пам’яті Віктора Васильовича Страшка//АУ. 2013. № 4. С. 259–261 та ін.

⁹² Фотодобірка. До 70-річчя Руслана Пирога/упоряд.: Любарська Л. В.// АУ. 2011. № 2–3. С. 255–261; *Калакура Я. С.* Нові підходи до висвітлення гетьманату Павла Скоропадського в сучасній українській та зарубіжній історіографії//АУ. 2011. № 2–3. С. 262–274; *Кульчицький С. В.* Внесок Руслана Пирога у дослідження історії Голодомору 1932–1933 років в Україні: мовою документів//АУ. 2011. № 2–3. С. 275–289; *Тельвак В. В.* Грушевськіана Руслана Пирога//АУ. 2011. № 2–3. С. 290–298; *Верстюк В. Ф.* Руслан Пиріг – архівіст, історик, педагог (до 75-річчя від дня народження)//АУ. 2016. № 3–4. С. 288–294.

⁹³ *Бажан О. В.* Український історик-архівіст Анатолій Кентій (до 80-річчя від дня народження)//АУ. 2017. № 1. С. 196–203; *Власенко С. І., Лисенко О. Є.* Історія України ХХ століття в архівних документах: наукова спадщина історика-архівіста А. В. Кентія//АУ. 2017. № 1. С. 204–215; *Калакура Я. С.* Авторитетний знавець і глибокий дослідник архівів//АУ. 2017. № 1. С. 216–217; *Палієнко М. Г.* “Празький архів” у творчій лабораторії і спадщині Анатолія Кентія//АУ. 2017. № 1. С. 218–222; *Патриляк І. К.* Дослідник важких питань вітчизняної історії//АУ. 2017. № 1. С. 223–227.

⁹⁴ *Калакура Я. С.* Архівна освіта в Україні очима керівника університетської кафедри//АУ. 2002. № 1–3. С. 133–142; *Його ж.* Психолого-педагогічні засади архівного менеджменту//АУ. 2011. № 1. С. 65–78; *Його ж.* Професійна етика архівіста та запобігання конфліктів: контекст менеджменту//АУ. 2012.

№ 4. С. 15–31; *Його ж.* Стратегія і тактика архівного менеджменту//АУ. 2013. № 5. С. 5–17; *Його ж.* Управлінські рішення в структурі архівного менеджменту//АУ. 2014. № 2. С. 92–105; *Його ж.* Управління персоналом у системі архівних установ//АУ. 2015. № 1. С. 94–110; *Його ж.* Стиль роботи архівістів: контекст менеджменту//АУ. 2015. № 5–6. С. 7–22; *Його ж.* Архівний менеджмент в умовах демократизації та децентралізації суспільства//АУ. 2016. № 5–6. С. 119–135; *Калакура Я. С., Щербак М. Г.* 70 років архівознавчій кафедрі Київського університету // АУ. 2014. № 4–5. С. 338–345; *Палієнко М. Г.* Історичні традиції та сучасні тенденції розвитку європейської і американської моделей архівної освіти//АУ. 2015. № 5–6. С. 35–60; *Бездрабко В. В.* Підготовка магістрів з архівістики в Університеті Британської Колумбії та роздуми про зміст архівної освіти в Україні//АУ. 2017. № 2. С. 67–78; *Маковська Н. В.* Професійна архівна освіта в Україні: моделі, імідж, перспективи//АУ. 2002. № 1–3. С. 46–54 та ін.

⁹⁵ Анотований покажчик публікацій журналу “Архіви України” за 1988–1995 рр./Голов. архів. упр. при ГАУ при КМ України, УДНДІАСД; уклад.: Н. П. Павловська. Київ, 1997. 151 с.; “Архіви України” : бібліогр. покажч. змісту, 1947–1970 рр./УДНДІАСД, Іст. т-во Нестора-Літописця ; уклад.: А. А. Батюк, М. І. Бутич. Київ, 1999. 199 с. (Архівні та бібліографічні джерела української історичної думки. Вип. 3); “Архіви України”. 1971–1987 : сист. покажч./упоряд.: Л. М. Васько, Л. П. Колодій, Н. М. Лебідь, В. Ю. Пруднікова. Київ, 1988. 194 с.; Покажчик матеріалів, видрукованих у журналі “Архіви України” в 1996–2002 рр./АУ. 2002. № 4–6. С. 127–136; “Архіви України” [Електронний ресурс]: бібліогр. покажч. змісту, 1947–2007/уклад.: М. В. Ковтун, Р. В. Романовський. Київ, 2010. 408 с. (“Архіви України”; № 6: спец. випуск). 1 електрон. опт. диск (CD ROM); Бібліографічний покажчик змісту журналу “Архіви України” (2008–2012 рр.)/уклад.: М. В. Ковтун//АУ. 2013. № 2. С. 195–245.

⁹⁶ Покажчик матеріалів, видрукованих в “Архіви України” у 2002 році// АУ. 2002. № 4/6. С. 257–259.

⁹⁷ “Архіви України” [Електронний ресурс]: бібліогр. покажч. змісту, 1947–2007 рр./уклад.: М. В. Ковтун, Р. В. Романовський. Київ, 2010. 408 с. (“Архіви України”; № 6: спец. випуск). 1 електрон. опт. диск (CD ROM).

⁹⁸ Бібліографічний покажчик змісту журналу “Архіви України” (2008–2012 рр.)/уклад.: М. В. Ковтун//АУ. 2013. № 2. С. 195–245.

⁹⁹ *Батюк А.* Конференція читачів//АУ. 1965. № 3. С. 87–88; *Березина О.* Конференція читачів//АУ. 1966. № 3. С. 105; *Боряк Г. В.* До наших читачів// АУ. 2004. № 3. С. 3–4; *Бутич І.* На порозі 21 року//АУ. 1967. № 1. С. 17–23; *Бутич І. Л.* “Архіви України”//Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2001. Т. 1. С. 707; *Його ж.* Чергові Завдання Науково-інформаційного бюлетеня// Наук.-інформ. бюл. Архів. упр. МВС УРСР. 1958. № 1. С. 3–5; *Василенко С. М.* Про передплату науково-інформаційного бюлетеня “Архіви України”//АУ. 1976. № 1. С. 94–95; *Васько Л.* “Архіви України”//Українська архівна енциклопедія. Київ, 2008. С. 105–106; *Її ж.* Нас еднають “Архіви України”// Зб. на пошану Олександра Георгійовича Мітюкова. Київ, 2007. С. 44–48 (Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела. Вип. 8); *Її ж.* Спільне засідання Наукової ради Головархіву УРСР та редакційної колегії Науково-

інформаційного бюлетеня “Архіви України”//Український історичний журнал. 1987. № 7. С. 159; Відзначення кращих громадських розповсюджувачів і пропагандистів “Архівів України”//АУ. 1977. № 3. С. 93–94; *Волковинський В. М.* 200-й номер “Архівів України”//АУ. 1986. № 6. С. 3–11; *Його ж.* Журнал “Архіви України” та його роль у вирішенні питань архівного будівництва//Нариси історії архівної справи в Україні. Київ, 2002. С. 520–527; *Гончарук П. С.* По страницам архивоведческих изданий Украины//Советские архивы. 1976. № 3. С. 111–113; *Гордиенко Б. В.* “Архіви України”//Советские архивы. 1966. № 5. С. 113–116; *Грінберг А. Й.* Журнал українських архівістів//Український історичний журнал. 1959. № 4. С. 133–137; *Гудзенко П. П.* По сторінках бюлетеня “Архіви України”//Український історичний журнал. 1980. № 7. С. 65–77; До наших читачів (Передне слово головного редактора)//Архіви України. 2008. № 1/2. С. 5–6; *Загорецька О.* Висвітлення проблем організації загального діловодства в журналі “Архіви України”//Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: міжвід. зб. наук. пр. Київ, 2002. Вип. 5. С. 348–355; *Замлинський В. О.* Роль “Архівів України” у підготовці кадрів істориків-архівістів у Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка//АУ. 1986. № 6. С. 17–22; *Іваненко Б. В.* Архівний 1995-й : поступ крізь проблеми//АУ. 1995. № 4/6. С. 4–6; *Його ж.* До наших читачів//АУ. 1991. № 5/6. С. 3; *Його ж.* Слово до читачів//АУ. 1991. № 1. С. 3–4; *Карева М. А.* Научно-информационный бюллетень Архивного управления УССР//Исторический архив. 1956. № 3. С. 232–234; *Ковтун М. В.* “Архіви України”: проблеми створення та функціонування друкованого видання//АУ. 2009. № 6. С. 83–105; *Її ж.* Особистості і вітчизняна архівістика: спроба аналізу персоніфікованих публікацій в журналі “Архіви України” (2009–2011 рр.)//АУ. 2012. № 1. С. 117–136; *Її ж.* Питання архівознавства на сторінках журналу “Архіви України”//Студії з архів. справи та документознавства. Київ, 2009. Т. 17. С. 82–87; *Її ж.* Питання підготовки кадрів істориків-архівістів середини 1940-х – початку 1950-х років на сторінках журналу “Архіви України”//Пам’ятки : археогр. щоріч. К., 2008. Т. 9. С. 66–71; *Мельник Р.* Публікації про “архівну україніку” й архівну справу в Польщі на сторінках часопису “Архіви України”//Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. К., 2007. Вип. 9. С. 38–56; *Митюков А. Г.* Роль издания “Архивы Украины” в развитии архивного дела//Сов. архивы. 1987. № 3. С. 59–69; *Мільшина А.* Конференція читачів “Архівів України”//АУ. 1967. № 1. С. 105–106; *Панькова С.* “Архіви України”//Довідник з історії України (А–Я). 2-ге вид., доопр. і допов. Київ, 2001. С. 39; *Портнов Г. В.* Висвітлення питань комплектування державних архівів і роботи з відомствами на сторінках “Архівів України”//АУ. 1987. № 1. С. 31–37; [Про відзначення авторів кращих матеріалів “Архівів України”//АУ. 1982. № 1. С. 27; *Прокопчук В. В.* Питання вдосконалення діловодства на сторінках “Архівів України”//АУ. 1986. № 6. С. 31–35; Редакційній колегії та редакції журналу “Архіви України”:[привітання з нагоди виходу 200-го номера “Архівів України”//АУ. 1986. № 6. С. 12–16, 30, 40, 46, 52, 55, 69–70; *Саприкіна О.* Питання комплектування фотодокументами державних архівів на сторінках журналу “Архіви України”//Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. Київ, 2007. Вип. 9. С. 56–61; *Скоріна В. С.* “Архівам України” – 20 років//Український історичний журнал. 1967.

№ 5. С. 158–159; *Слободніченко А.* Кращі публікації на сторінках журналу “Архіви України”//Студії з архів. справи та документознавства. Київ, 2003. Т. 10. С. 231–240; Спільне засідання наукової ради Головархіву УРСР та редакційної колегії “Архівів України”//АУ. 1987. № 2. С. 23–27; *Удод О.* До наших читачів (передне слово головного редактора “Архівів України”)//АУ. 2008. № 1/2. С. 5–6; Часопис “Архіви України” очима його головних редакторів – О. Г. Мітюкова (1970–1988), Р. Я. Пирога (1998–2002)//АУ. 2002. № 4/6. С. 120–126; *Чирук Є. Г.* Журнал “Архіви України” (1947–2015) як джерело інформації про життя і діяльність Михайла Павлика//Молодий вчений. 2016. № 8. С. 257–260; *Шелудько С. А.* Печатный орган украинских архивистов//Вопросы архивоведения. 1961. № 2. С. 115–119; *Шумейко М.* “Архіви України” № 1–3. 2000 год//Архивы и делопроизводство. 2001. № 2. С. 114–116; *Шумейко М.* Агляд сучаснай архіўнай перыедыкі Украіны//Архивы и делопроизводство. 2000. № 2. С. 42–46; *Шумейко М.* Агляд часопіса “Архіви України” за 1998 год//Архивы и делопроизводство. 2000. № 5. С. 135–137; *Його ж.* “Архіви України” в 2005–2006 годах//Архивы и делопроизводство. 2007. № 3. С. 122–126; *Його ж.* Журнал “Архіви України” накануне XV Международного конгресса архивов // Архивы и делопроизводство. 2004. № 3. С. 130–134; *Його ж.* Периодические и продолжающиеся издания по архивоведению, документоведению и археологии, вышедшие в Украине в 2002–2003 годах//Архивы и делопроизводство. 2003. № 5. С. 124–130; *Його ж.* Спецвыпуск журнала “Архіви України”//Архивы и делопроизводство. 2004. № 4. С. 125–128; *Його ж.* Украинские архивно-документоведческие периодические и продолжающиеся издания в 2003 году//Архивы и делопроизводство. 2003. № 6. С. 110–114; *Arlamowski K.* Naukowo-Informacyjny Biuletyn Archiwnego Uprawnienia URSS, 1960, Nr 1–3//Archeion. 1961. Т. 35. S. 203–206; *Die Archivzeitschrift der Ukrainischen Sozialistischen Sowjetrepublik*//Archivmitteilungen. 1967. № 5. S. 202–203; *Kosiński L.* Archiw Ukrajiny, 1968, Nr. 1–2//Archeion. 1969. Т. 52. S. 198–199; *Koziel M.* Archiw Ukrajiny, 2009, t. 263, Nr. 1–2 //Archeion. 2011. Т. 112. S. 504–508; *Kus J.* Archiw Ukrajiny, 1985, Nr. 1–6//Archeion. 1992. Т. 90. S. 138–145; *Pestkowska M.* Naukowo-Informacyjny Biuletyn Archiwnego Uprawnienia URSS, 1965, Nr 2–3//Archeion. 1966. Т. 44. S. 301–302; *Rosowska E.* Archiw Ukrajiny, 1991, Nr. 1–6 // Archeion. 1995. Т. 94. S. 182–191; *Schreyer H.* Literaturbesprechungen Archivi Ukraini//Archivmitteilungen. 1987. № 5. S. 178; *Wąsowicz M.* Archiw Ukrajiny, 1980, Nr. 1–6//Archeion. 1983. Т. 76. S. 235–258 та ін.

The article is devoted to the 70th anniversary of “Archives of Ukraine”, the scientific and practical journal. On the basis of the review of publications, the significance of the scientific publication for the archival sector of Ukraine was confirmed. The problems of the publication, its content, the authors, the specifics, features and main tendencies of publishing activity are determined.

Key words: the journal; “Archives of Ukraine”; the anniversary; the archival study; the archival affairs.